

מהדורת 'קדן טללי ברכה'

שנה ח' (תשפ"ד)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

◆ יר ◆

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבאר

הכתר והכבוד

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצידא זיע"א

הבטל לצדיק
מתקדש בקדושתו
מילתא חדת'א

כינור מתחת לטלית בשבת?
נצחן אורה חסדי לשרשת העמנו
ספיר ויהלום

מכל מצווה
נברא מלאך טוב
אוצר פניני החסידות

העלונים: אביר יעקב • מילתא חדתא • ספיר ויהלום • ובהרת בחיים • המגיד ממעזיטש • מכתלי בית הדין • מגדנות

שפת אמת | התלהבות תמידית עצה לשרפת המחשבות הרעות ד
 קדשת יום טוב | העצה היעוצה להצלל ממחשבות זרות - קביעות עתים לתורה
 ועבודה ד
 שפת אמת | בטול המחשבות הזרות באש שלהבת אהבת התורה ה
 דברי ישראל | קמץ אינו יכול לבוא לשום מדה טובה ה

אוצרות גאוני הדורות

חומת אגף | פפרת העולה על דבורים בטלים ה
 אשי ישראל | אמירת פרשת הקרבנות מועילה בקרבנות רק לחפץ בכל מאדו
 להקריב בפעל ה
 זכות הרבים | קריאת פרשת הקרבנות מועילה בקרבן רק בזמן הגלות ה
 מאור הקטן | פפרת העולה על מחשבות זרות בתפלה ה
 חוט של חסד | זהב המזבח ונדיו של הכהן לא נזקו מאש המזבח ו
 שיח השדה | הקרבת קרבן אשם לשם שמים כמו קרבן עולה שאינה נאכלת ו
 בגין דוד | אכילת בשר השלמים לשם שמים ולא לשם הנאת הגוף ו
 אברהם אנכי | קרבן תודה אינו בטל לעולם ו
 דבש וחלב | המביא קרבן שלמים נתברך שיביא פעם נוספת ו
 זרע אברהם | רק בקרבן שלמים חפץ ה' לכתחלה ז
 רביד יוסף | מנחת העני נחשבת לפני המקום פעולת בהמה ז
 לחם שלמה | התורה מכפרת כמו קרבן ז
 מעשי צדיקים י
 ספיר והלום | הארה חסידית מן הפרשה יא
 זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד יד

אוצר פניני החסידות

אמת ליעקב | מאד יש להזהר מהיצר הרע בעת טרדה וחלשה בה סבור האדם
 שבמצב כזה אינו יכול לבוא לידי חטא א
 דברי ישכר דב | דברי זרזו וחזק לשמירת הגדרים והסגים המקבילים לנו מאבותינו
 שהם סגלה לשמירת הדת והנחלת דרך החנוף א
 בית אהרן | רצון השם יתברך שיעלו לפניו נחת רוח דוקא מתוך הדברים הגשמיים
 הנעשים פראוי א
 אור החיים | רמז לצער ויסורים שגורמות האמות לישראל ובפרט גלות
 ישמעאל ב
 לקוטי שיחות | למוד מעשי מפר שהכהן העובד עבודת הקרבה והקטרה עוסק
 גם בהוצאת הדשן ב
 לקוטי תורה | באור דברי המדרש שהיה שמשון תמה בלבו ארי אוכל כל החיות
 ועקשו יצא ממנו מאכל | באור ענין בירור הניצוצות על ידי הקרבנות ב
 פתוחי חותם | מכל מצוה נברא מלאך טוב ומכל עברה מלאך רע ג
 זרע קדש | השתמשות האדם בטובות שהשפיע לו הבורא לעבודתו הן האמצעי
 היחיד שביכולתו כפיכול להשיב לבורא ג
 מחשף הלכן | התורה שבעל פה תלויה בתורה שבכתב ורמוזה בה ד
 קול יעקב | הכנעה סגלה להתלהבות תמידית ד
 דודאים בשדה | התנשאות האדם בלבו מחמת עבודת הבורא גורמת לו לפול
 ממדרגתו ד
 מאמר מרדכי | לעולם יחזיק האדם את עצמו פעומד בפתח ד
 כנסת ישראל | הנזק מלרדף אחר תאוות עולם הזה מסייעו אותו לשמור
 המחשבה ד

בס"ד

קו 'מחברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

מחברים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

מתחילים
את היום!

להצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

ישירות למייל האישי

נושאים בפרשת צו

ביותר צריך הכתוב לזרו

אמת ליעקב

רבי יעקב יצחק מבלגודב זיע"א
מאד יש להזהר מהיצר הרע בעת טרדה
וחלשה בה סבור האדם שבמצב כזה
אינו יכול לבוא לידי חטא

ידוע דרב פעמים היצר שולט על האדם
רחמנא לצלן כשיש לו הרחקה
ונחת, כמו שאמר הכתוב 'ורם לבבך
ושכחת' (דברים ח יד), 'וישמן ישרון ויבצעט'
(שם לב טו), ועל פן כשיראה האדם בנפשו
הרחבת הדעת צריך להקיץ את עצמו ולהחם
כנגד היצר, ויהא זהיר ונרזי כדי שלא יבא
גם השטן בתוכו.

אך בעת אשר האדם איננו בקו הבריאה
חס ושלום, או שיש לו טרדות ועגמת
נפש מחמת חסרון הצטרכותו, אזי אין
גופו מוכן בטבעו לתאות ועצות היצר,
ואין מרגיש בעצמו שיוכל לבוא לידי חטא
ועון ולידי תאות רעות רחמנא לצלן.

ונדמה לו כי הוא איש פשוט, ומחמת
זה אינו שומר נפשו ממכמורות
היצר, ואין מוכן עצמו לזרו וללחום כנגדו,
ועל ידי פתאום קפץ עליו היצר להכשילו
רחמנא לצלן בנקל, כי לא נשמר ממנו.

וזוהו אמר רבי שמעון ביתר צריך הכתוב
לזרו במקום שיש חסרון בכיס, רצה
לומר שצריך האדם לזרו עצמו אולי חס
ושלום פתאום יבא עליו היצר בעת אשר
יהיה רחמנא לצלן חסרון בגופו פנ"ל, ולא
ישמר ממנו כי יסבר בעצמו כי אין לו
יצר לשום תאוה, על פן צריך להקיץ את
עצמו מקדם כי היצר מוכן בכל עת לעשות
את שלו:

דברי ישכר דב

רבי ישכר דב מאונגוואר זיע"א
דברי זרוו וחזק לשמירת הגדרים והסיגים
המקבלים לנו מאבותינו שהם סגלה
לשמירת הדת והנחלת דרך החינוך
צו את אהרן ואת בניו לאמר (ו ב): אין
צו אלא לשון זרוו מיד ולדורות,
אמר רבי שמעון ביתר צריך הכתוב לזרו
במקום שיש בו חסרון כ"ס. (רש"י).

נראה לכאר, דהנה צריך האדם להתנהג
בתורה ומצוות על אפן כזה שיהיה
בטוח שגם בניו יתנהגו אחריו בדרך ה'
לשמר תורה ומצוות. ומה הוא הדרך
להבטיח דורותיו אחריו להיותם הולכים
בדרך אבותם, הוא רק אחד, כמו שלמדנו
רז"ל ועשו סגל לתורה (אבות פ"א מ"א) פ"רש
הרע"ב: גדר שלא בא לגע באסור תורה,
כגון שניות לעריות ושבות לשבת דכתיב
'ושמרתם את משמרת' (ויקרא יח ה) עשו
משמרת למשמרתי.

והנה הרשעים ההולכים קדימה שאומרים
שצריכים דרך חדש, כי דרכי אבות
לא נכון בעיניהם, כי אביהם לטפוש יחשב
בעיניהם, ובפרט אביהם הנזקן וכו', לא כן
חלק יעקב, כי אנהנו מחזיקי דת משה
רבנו עליו השלום המקבל בדינו מאבותינו
דור אחר דור, אנהנו יודעים היטב כי כל
הגדרים והסיגים ודרכי יהדות הכל הוא
תורה שלמה ואסור לשנות שום דבר אפלו
מנהגא בעלמא המקבל איש מפי איש.

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א:
מלבושים שרגילים ללבש בעת התפלה
נחשבים כתורה שבעל פה

ועל זה אמר הרב הצדיק הקדוש האדמו"ר
מ"ן רבי אהרן וצל"ה (שלי"ט א) מפעלזא,
שהוא פעם בירושלים תו"ב, שאפלו
מלבושים שפר ישראל מתנהג ללכת בהם
לתפלה, כגון מלבוש עליון הנקרא

ראזשיוואלקע, הוא גם פן בכלל תורה
שבעל פה, כי עקר תורה שבעל פה התר
פעת לכתיב, ואם פן נעשה כמו תורה
שבכתב, ואם פן המנהגים שהם איש מפי
איש הוי תורה שבעל פה.

והנה הכיס של מעות הוא רק שמירה
להמעות, ואינו עקר הדבר, רק
כמו גדר, שאין הגדר עקר, רק פרות הגן
הם העקר, אלא הגדר שומר הפרות מגנבים,
כך אין הכיס עקר, רק מעות שבו, אבל
בלא הכיס אפשר למעות שיאבד.

כן הוי מנהגי ישראל ממש כמו הכיס,
שהמנהגים שומרים את עקרי התורה,
והם – המנהגים – המה משמרת למשמרתי
לכל לנגע חס ושלום בעקרי הדת, ואז
לשמחזיקים בגדרים וסיגים שראינו
מאבותינו הקדושים בלי שום התחדשות
ושנויים, מבטחים גם פן שדורותינו אחרינו
בעזר השם יתברך יתנהגו גם פן בדרך
התורה הקדושה.

באר דברי רש"י על דרך הנ"ל

וזה הפונה אין צו אלא זרוו, הינו השם
יתברך מצוה אותנו שנוזרו עצמנו
כל כך שיפעל יראת שמים שלנו גם לדורות
שלנו, וזה כתב מיד ולדורות.

ועכשו יש תשש שלא יתקלקלו הדורות
חס ושלום על ידי הרשעים שאין
רוצים לעשות סגל לתורה ומניחים מנהגי
ישראל – מזהיר רש"י ז"ל אותנו בשם
רבי שמעון ביתר הכתוב לזרו, הינו שהתורה
הקדושה מצונו ביתר זרוו במקום שיש
חסרון כ"ס שרומז לגדרים וסיגים פנ"ל,
הינו כשאנשי הדור רוצים להניח דרכי
אבות ומאסים גדרים של הקדמונים, אז
צריכים לעמד על המשמר לכל להניח
לחבל כרם ה' צבאות, וה' אתנו להתחזק
בתורה הקדושה אמן:

פרשת צו

דוקא מתוך הדברים הנשמיים הנעשים
כראוי

ראש המזבח תוקד בו וגו'. זה ידוע
שטבע כל הדברים הגשמיים כל
אחד נמשך ליסודו וטבעו, העפר והרוח

ראש המזבח תוקד בו (ו ב)

בית אהרן

רבי אהרן מסרלין זיע"א
רצון השם יתברך שיעלו לפניו נחת רוח

והמים כלם נמשכים למטה, רק יסוד האש
נמשך למעלה למקומו, לכד בעת שהוא
קשור בדבר גשמי אזי הוא נאחז בו ואינו
נפסק לגמרי לעלות למעלה, פי כן היה
רצונו יתברך שיתאחז דבר הרוחני בדבר

מטעם ודעת אין נפקא מינה באיזה דבר הוא רצון העליון, ועושה ומעשה בהכשר מצוה כמו בגוף המצוה.

ואתו הדבר הוא גם בעבודה עם הזולת: יכול אדם לעשות 'חשובות' שהוא יעסק רק בהשפעה על יהודי כזה שהוא 'מקום רבו', בד' אמות של בית הפנסת ובית המדרש, אבל להשפיע על יהודי הנמצא 'מחוץ למחנה' אין זה תפקידו. ולמדים מפרוש רש"י, שאותו העבד המוזג כוס לרבו הוא עצמו צריך ללכת חוץ למחנה ולעשות עבודתו שם:

זה קרבן אהרן כו' ביום המשח אתו (זה) שאמר הכתוב (שופטים יד) ויאמר להם מהאוכל יצא מאכל כו', והיה שמשון תמה בלבו ארי אוכל כל החיות ועכשו יצא ממנו מאכל כד אהרן אוכל כל הקרבנות ועכשו יצא ממנו קרבן ואיזה זה קרבן אהרן כו', ויק'ד ח ב) (ו י א)

לקוטי תורה

בפי שניאור זלמן מליאדי זיע"א

באר דברי המדרש שהיה שמשון תמה בלבו ארי אוכל כל החיות ועכשו יצא ממנו מאכל | באור ענין בירור הניצוצות על ידי הקרבנות

לפי פשוטו אינו מובן כלל מהו ענין התמיהה. אף הענין פידוע מענין ואם האכל 'אכל' בשתי אכילות הפתוב מדבר אחת אכילת אדם שהוא אכילת פהנים שכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים ואחת אכילת מזבח (ובחים יג). והנה אכילה זו הוא ענין ברור דשם מ"ה המכרר ב"ן. נמצא אהרן הוא המכרר והמעלה הניצוצים דשם ב"ן.

והנה מבאר במקום אחר שמה שהוא בחינת מכרר בודאי שהוא עצמו כבר נתברר בתכלית, דהרי לא יכול לברר ולהעלות זולתו אם הוא עצמו עדין לא נתברר. ובענין מה שפתוב בספרי סוף פרשת עקב: סמוך לפלטיץ שלף לא כבשת ואתה הולך ומכבש חוץ לארץ.

וכמו שנתבאר במקום אחר דלכך אסור לאכל קדם התפלה לפי שהאכילה היא ענין ברור הניצוצים שבמאכל ולהעלות המאכל, ואיך יעלה המאכל והוא עצמו עדין מקשר למטה, כי אם על ידי התפלה שעת צלותא שעת קרבא והוא המשכת אלקות בנפש על ידי ח"י ברכאן ברוך אתה ה' כו' אז אחר כך נוקא יוכל לאכל ולהעלות המאכל גם כן.

הקרה והקטרה עוסק גם בהוצאת הרשן מיינה של תורה שבפרוש רש"י: לכאורה לפי דברי רש"י דרוש באור: מפנין שהוצאת הרשן היא בדגמת בשול קדרה, מאי טעמא נעשית היא על ידי אותו הפהן המוזג כוס לרבו, הרי על דרך הרגיל ובפשטות הרי הם נעשים על ידי שני סוגי עבדים, והמבשל קדרה אינו העבד והמשרת המוזג כוס לרבו.

ולפי זה לא רק שהיה צריך להיות בבגדים אחרים אלא היה ראוי שייעשה על ידי פהן אחר. וחזינן מהא, דהגם שהן שתי עבודות שונות, מפל מקום ראוי לאותו הפהן לעשות את שניהם.

ויש לומר שבזה יש הוראה בעבודת כל אחד ואחד מלשאל, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש' (שמות יט ו) בשרותו לקונו:

בנוגע לעצמו, נוסף על ההוראה הכללית ד'לא תהא יושב ושולק מצותיה של תורה וכו' קלה שבקלות וכו' ותמורה שבחמורות וכו' הרי הן שוין' (תנחומא עקב ב, הרי עבודה ושרות להקדוש ברוך הוא צריך להיות לא רק במצות בפעל אלא גם בהתקנה והקנה דהמצוה).

וכדאיתא בגמרא (כתובות קג): 'כמה גדולים מעשה חיא', שהוא בעצמו התעסק לא רק בעצם הלמוד עם תלמידים אלא עשה בעצמו את כל ההקנות והקנות להקנות, שבעצמו זרע פשתן ומגדלנא גישבי (מקלע אני מכמרת) וציינדנא טביא (צביים) וכו' ואריכנא מגילתא (ומתקן אני קלפים) וכו' וכתבנא חמשא חמשי (תורה) לחמשא ינוקי כו'. ועוד זאת, שעשה הכל באותה המסירה ונתינה כמו להמצוה עצמה.

והדרך שיתכן זה, הוא מצד גדל בטולו לרצון העליון. דחלוקי דרגות, בין מצוה להכשר מצוה והכשר דהכשר, שיכים בהיותו בהרגשתו מציאות בפני עצמו, דהגם שהוא מציאות דקדשה, מפל מקום מרגיש את מציאותו, ומצד זה, בהכשר אינו מרגיש חשיבות ותכלית כמו בגוף קיום המצוה, פי דוקא על ידי המצוה נעשה צווי וחבור עם הקדוש ברוך הוא, כברכת כל המצות אשר קדשנו במצותיו וצונו.

אבל מצד רצון הקדוש ברוך הוא אין חלוק בין המצוה גופא (שעל ידה ממשיכים אלקות) והכשר מצוה. וכאשר האדם הוא בבטול גמור לרצון העליון למעלה

גשמי. וזהו מרמז הפסוק, ואש המזבח תוקד בו, בו ממש.

ואמר בשם אביו ז"ל נשמתו בגני מרומים, 'פי מי בשח"ק יצר"ף לד' ידמה לד' בכני אלים' (תהלים פט ז), 'יצרף' לשון הדלקה, פי מי שיכול בדברים השחוקים והנמוכים להדליק אור לד' זה האיש ידמה לד' בכני אלים, פי זה היה רצון השם יתברך להעלות נחת רוח דוקא ממקומות האלו ממקום צר, ובה מלא פנות הבריאה:

והרים את הרשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח (ו י א)

אור החיים

בפי חיים בן עטר זיע"א

רמז לער ויסורים שגורמות האמות לישראל ובפרט גלות ישמעאל

ואומר והרים את הרשן, כנגד מה שהרעו בכחינת היסורין והענויים אשר צררו אותנו. ואם באת לראות, יותר מגלות מצרים, פי גלות מצרים היו משעבדים אותם ומאכילים אותם ומלבישים אותם, יצא ולמד ממה שאמרו ז"ל (מכילתא דרשב"י שמות טו א) בפסוק (במדבר יא ה) 'זכרנו את גו' את הקשאים' וגו', 'חנם' היו אוכלים הכל.

והן גלות ישמעאלים, אשרי מי שלא ראם משעבדים וממרים חיי ישראל, ולא די שלא יתנו שחר, אלא עוד שואלים ממנו מדד והבא. ועוד אדם נגזל במה שיש לו, והם תובעים ממנו מה שאין לו, וכוס זה ישקוהו עד שגמות.

וכנגד זה אמר והרים אל מרים ראשי, את הרשן אשר תאכל האש, אש העמים, פי מצינו שצרת האמות תקרא 'אש', וצא ולמד מאש בין הבדים (יתחקאל י. א). את העלה, שהיא האמה הנקראת 'עולה':

ופשט את כנריו (שלא ילכך בהוצאת הרשן כנדים שהוא משמש כהן תמיד, כנדים שכל כהן קרבה לרבו אל ימוג כהן כוס לרבו, לכך ולכש כנדים אחרים פחותים מהן, רש"י) (ו ד)

לקוטי שיחות

בפי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א
למוד מעשי מכך שהכהן העובר עבודה

כשמתים המלאכים הנקראים חטאת הנשמה קדש קדשים

וזהו פונת הפסוק: זאת תורת החטאת, דהיינו כשישוב אדם בתשובה ויחזור להתקדש ולהתדבק בשכינה הנקראת זאת, ובתורת ה', מה יהיה משפט המלאכים הרעים הנקראים חטאת שנובראו ממעשיו הרעים, לזה אמר במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת, כלומר, קדם שישוב זה האדם בתשובה היה ראוי שתשחט ותאבד נשמתו הנקראת עולה, ועכשו זה המלאך הרע הנקרא חטאת הוא שישחט תמורתה, והיא תשאר תמימה בלי מום.

ופרוש במקום זה, הוא לשון תחת, והכי קאמר, 'תחת אשר תשחט העולה תשחט החטאת'. ודומה לו (הושע ב א) 'והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי'. וזה שאמר קדש קדשים היא, קאי על 'העולה' שהיא הנשמה, כלומר עכשו שמת 'החטאת' שהוא המלאך הרע, אם פן נתקן האדם הזה, והנשמה קדש קדשים היא:

המקריב את זבח שלמיו לה' יביא את קרבנו לה' מזבח שלמיו (ו טו)

זרע קדש

רבי נפתלי מרופשיץ זיע"א

השתמשות האדם בטובות שהשפיע לו הכורא לעבודתו הן האמצעי הנחיד שביכולתו כביכול להשיב לבורא

כתוב (תהלים קטו יב) 'מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי', שהנה אי אפשר להשיב על אחת משום טובה שעושה עמנו, כמו שאומרים (תפלת נשמת) 'אלו פיננו מלא שירה פים ולשוננו כו' אין אנו מספיקים להודות לך כו' על אחת מאלף אלפי אלפים כו' הטובות כו', ואם אי אפשר אפילו להודות, ומכל שפן להשיב לה', ומה ישיב לה' אדם קרוץ מחמר. רק האדם צריך להבין ש'כל פעל ה' הוא למענהו' (משלי טו ד) 'תתברך, לקלוסו, וכל מה שברא יתברך לכבודו בראו.

ולכן צריך האדם לראות שלא יהנה מעולם הזה לעצמו כלום, שהוא מועל בקדשי שמים, פיון שהכל ברא לכבודו, ולא להאיש, ואיך יהנה האדם במה שנוברא רק לכבוד ה' 'תתברך שמו, רק יראה האדם שכל מה שיתן לו ה', הן עשר וכבוד הן בנים וכל טובות, שלא יחשב בהם, רק שיעשה בהם עבודתו יתברך שמו, עשר לתן צדקה, ובכבוד שנתן לו ה' יראה שלא יהנה מכבוד הזה,

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני ה' קדש קדשים הוא (ו יח)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

מכל מצוה נברא מלאך טוב ומכל עברה מלאך רע

אפשר לרמוז, על פי מה שאמר התנא עליו השלום (אבות פ"ד מ"א) דהעושה מצוה אחת קונה לו פרוקליט אחד, והעובר עברה אחת קונה לו קטגור אחד. והמלאך הטוב הנברא מן המצוה והרע הנברא מהעברה, כל אחד נברא שלם ממש. ועל כל מצוה ומצוה נברא מלאך טוב, ועל כל עברה ועברה נברא מלאך רע.

וזה היה אצלי פונת הפסוק (איוב לו ז) 'ביד כל אדם יחתום לדעת כל אנשי מעשהו'. לפי שדרשו רז"ל בזה (תענית יא.), דבשעת המיתה אומרים לאדם כל עברות שעשה בזמיו, ומודה עליהם וחותם עליהם בידו, וזהו 'ביד כל אדם יחתום'. באמת, סיפא דקרא מאי קאמר 'לדעת כל אנשי מעשהו', די באמרו 'לדעת כל מעשהו', ומהו 'אנשי'.

אלא הכונה היא, פיון שכל עברה ועברה נברא ממנה מלאך רע, כלם נקבצו לו ביום המיתה, וכל אחד ואחד מעוז בפניו ואומר לו, אני שנובראתי מעברה פלונית שביום פלוני, וזהו 'לדעת כל אנשי מעשהו', דהיינו האנשים שהם המלאכים הרעים שנובראו ממעשיו הרעים:

כששב בתשובה כל המלאכים הרעים שנובראו ממעשיו מתים

והנה כשישוב האדם בתשובה שלמה נבראו, ויתקן את אשר עות, כל המלאכים רעים שנובראו ממעשיו הרעים, כלם חוזרים פגרים מתים. ועל זה בשר נתן הנביא לדוד המלך עליו השלום (שמואל ב' יב יג) 'גם ה' העביר חטאתך לא תמות', דהיינו המלאך הרע הנקרא 'חטאת' העבירו והמיתו, ולכן אתה 'לא תמות'. והנה, אם לא חזר האדם בתשובה, ונשארו המלאכים הרעים שנובראו ממעשיו הרעים קיימים, בנדאי שנפשו היא שתמות ותתאבד.

ועל זה נאמר (יחזקאל יח ט) 'הנפש החטאת היא תמות', לא אמר הנפש שחטאה, רק 'החוטאת' לשון הנה, לומר לך, 'הנפש החוטאת' ונולד מלאך הנקרא 'חטאת' ועדין עומד שלא ימיתו בתשובתו, 'הנפש' בנדאי 'היא תמות'.

ואם פן, פיון דבחינת פני אריה אכיל קרבניו על פרוק צריף לומר שהוא עצמו כבר נתברר, ועל דרך זה אהרן אוכל כל הקרבנות שאכילתו גורם וממשיך אכילת אדם העליון שעל הכסא שלמעלה גם מבחינת פני אריה שבפרקכה כו'.

ואם פן גדלה התמיהה איך עכשו יצא ממנו קרבן, דהיינו שנעשה בחינת מתברר, פי ענין הבאת הקרבן הוא הוראה שהמביא הקרבן הוא צריך ברור והעלאת ועל ידי הקרבן הוא מתברר ומתעלה כו'. ואם פן אהרן שהוא אוכל כל הקרבנות והוא המעלה את כלם איך יתכן שיהיה הוא עצמו עדין צריך ברור והעלאת. וזהו פונת המדרש דלכאורה הוא תמיהה גדולה.

אלא שהענין הוא על דרך מה שנתבאר בענין 'ואכלתם אכול' פי מה שעשה הוא בחינת נשמות גבוהות מאד וכבר נתקנו ונתבררו בתכלית עד שהם בחינת מקבירים ומעלים הניצוצות כו', עם כל זה לגבי הנשמות שיתגלו לעתיד מבחינת סוכב כל עלמין נקראו בשם בהמות עד שצריכין העלאתה.

וזהו ממש ענין 'מהאוכל יצא מאכל', שמה שהיה בחינת אוכל ומבקר ומתקן וזולתו, עכשו יצא ממנו מאכל שירדו בבחינת מאכלים הגשמיים דלוינתן ושור הבר, והיינו שעל ידי זה יתעלו יותר כו'.

והנה על דרך זה הוא ענין זה קרבן אהרן כו' ביום המשח אתו כו'. פי עם היותו בחינת אהרן שהוא בחינת מ"ה, דהיינו שפבר הוא מבקר בתכלית עד שראוי לברר ולהעלות כל הקרבנות, עם כל זה יצא ממנו קרבן שנעשה בחינת מתברר. והיינו ביום המשח אותו.

והיינו לפי שהמשכת שמן משחת קדש הוא במקום גבוה מאד, דהיינו שהוא מושח את הקדש, אשר קדש הוא חכמה דאצילות ואם פן השמן הוא למעלה מהחכמה דאצילות כו'. ולכן כדי להיות נמשך גלוי זה מבחינת דשמן משחת קדש בבחינת אהרן, הצריך להביא קרבן שנעשה בבחינת מתברר.

כי יש פמה מדרגות בבחינות הבטול, פי הבטול הוא מבחינת חכמה כ"ח מ"ה, ויש חכמה תתאה וחכמה עלאה כו' ועוד מדרגות אין קץ, ואהרן א' ה"ר כו' (ראה לקוטי תורה פרשת נשא כא א), ולגבי שמן משחת קדש שהוא חכמה עלאה ולמעלה מהחכמה נעשה בחינת מתברר עד שעל ידי זה נמשך בו מבחינת שמן משחת קדש (פרשת

• לשונות של אור •

התנשאות האדם כלבו מחמת עבודת
הבורא גורמת לו לפול ממדרגתו

זאת תורת העלה, ר"ל האדם הרוצה לעלות
למעלה להתקרב לשמו יתברך, היא
העלה על מוקדה על המזבח, ר"ל זאת
המחשבה שמדמה בעיניו שעולה למעלה
צריך לשרף, רק יהיה בכחינת על המזבח,
ר"ל שצריך למזבח פפרה שעדין לא תקן
את עצמו:

מאמר מרדכי

רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א

לעולם יחזיק האדם את עצמו כעומד
כפתח

ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים.
הינו שצריך איש הישראלי להיות
עומד כל ימיו אצל הפתח ולהחזיק עצמו
שעדין לא עשה כלום בעבודת השם יתברך:

מחשבה

ננסת ישראל

רבי ישראל מרודין זיע"א

הנזר מלרדף אחר תאוות עולם הזה
מסייעין אותו לשמר המחשבה

אם האדם מתקן מדותיו ומתקן הגוף שלא
יירדף אחר התאוות עולם הזה, אזי
הקב"ה עוזר לו שלא יבוא חס ושלום לידי
הרהורים רעים:

שפת אמת

רבי יהודה לייב מגור זיע"א

התלהבות תמידית עצה לשרפת המחשבות
הרעות

כאמת עצה היעוצה לרחות מחשבות רעות
הוא רק זה, להיות התלהבות תמיד
בחשק ורצון לעבודתו ית' ממילא נתבטלו
כל ההכלים (תול"א):

קדשת יום טוב

רבי חנניה יום טוב ליפא מסיגעט זיע"א

העצה היעוצה להנצל ממחשבות זרות
- קביעות עתים לתורה ועבודה

זאת העצה היעוצה להנצל ממחשבות זרות,
לקבע עתים לתורה ולעבודה וממילא
תבטל יצר הרע של המחשבות זרות, כי לא
יהיה לו שום כח כלל לשלט עליו ולהזיקו
ח"ו:

שבכתב היא אב ואם לתורה שבעל פה
שממנה לקחה.

עולה מנחה חטאת אשם מלואים זבח
השלמים רמז לששה סדרי משנה

ומנה כאן ששה דברים כנגד ששה סדרים
שיש בתורה שבעל פה שסימנם
זמ"ן נק"ט ונרמזו כאן על זה הדרך, עלה
כנגד סדר זרעים, שיש בו תרומות ומעשרות
ומעשר שני והחלה והבפורים וברכות
שהכל דומיא דעולה. מנחה הוא סדר מועד,
דמנחה הוא לשון מנוחה, והשבתות וימים
טובים נתנם הקדוש ברוך הוא לעמו ישראל
למנוחה ולשמחה.

חטאת כנגד סדר נשים, דחטאת לשון
'לפתח חטאת רבץ' (בראשית ד טו)

שהוא יצר הרע, ועל ידי חנה שהיא אם
הנשים בא חטאת זה לעולם. אשם כנגד
סדר זריקין, דעל ידי הגזק באה חובה
לאדם שהוא מתחייב לחברו, ואשם לשון
חיוב הוא. מלואים כנגד סדר קדשים, ששם
כל הקרבנות והמנחות, שהכל לשון מלואים.

זבח השלמים כנגד סדר טהרות, דשלמים
לשון שלמות, דעל ידי הטהרה נעשה
האדם שלם, ומלת זבח רומזת על פרת
חטאת השנויה בסדר הזה, דעל ידי זביחתה
וישרפתה נטהר גם כן האדם טהרה גמורה,
כמו שנגמר (יחזקאל לו כה) 'ויוקתי עליכם
מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם
ומכל גוליתכם אטהר אתכם'. אמן כן יהי
רצון:

• לשונות של אור •

הכנעה

קול יעקב

רבי יעקב יאלעס זיע"א

הכנעה סגולה להתלהבות תמידית

אש תמיד תוקד. כאשר האדם רוצה שיהיה
לו תמיד התלהבות הבורא ולא יכבה
ממנו, 'תוקד' - לשון קדה, יהיה לו הכנעה
מגדלת הבורא, ואז השם יעוררו לזה שיתלהב
לבו תמיד בלי הפסק כלל וכלל:

הודאים בשדה

רבי ראובן מנדבורנא זיע"א

רק במה שנתגדל כבודו יתברך בזה,
וכדומה בכל הטובות, לא יקח במחשבתו
לעצמו כלום מהם ולא ינהה מהם כלל.

וזהו שנגמר 'מה אשיב לה', כי אי
אפשר בשום אופן פנ"ל, רק מטובות
האלה 'תגמולוהי עלי', שכל מה שגמל
אתי, אשיב לה' זה הדרך בעצמו, שלא
אקח לעצמי כלום מהטובות, ואשיב לה'
כל תגמולוהי שגמל יתברך אתי, דאם יתן
לו יתברך עשר, יאמר מה לי הנאה בעשירות
הזה, גם כמה ימי חיי בעולם הזה, הלא
ימי כצל עבר ומה לי בימים המעטים אלו
אם אהיה עשיר או עני, רק העשירות הזה
יהיה רק לעבודתו ואעבד אותו יתברך
שמו, וכן בכל הטובות יחשב זה.

וזהו שנגמר המקריב את זבח שלמיו לה',
שהיה במחשבתו לשלם לה' על
טובותיו. וזהו לשון שלמים, תשלומין.
ובאמת זה אי אפשר, רק יביא את קרבנו
לה' מזבח שלמיו, שיקריב קרבנו, הטובות
שנתקברו לו, וזה יהיה נחשב לזבח שלמיו,
תשלומין לה'.

אבל בענין אחר אי אפשר לומר שיהנה
הוא מהטובות וישלם לה' תשלומין
עליהם, שזה אי אפשר פנ"ל. 'מה אשיב
לה' כו' כוס ישועות אשא, כשיתן לי ה'
ישועה, לא אחשיב הנאתי בזה, רק אשא
וארים אותה, 'ובשם ה' אקרא', שיתגדל
כבודו על ידי זה שהכל ברא לכבודו:

זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם
ולמלואים ולזבח השלמים (ו לו)

מחטף הלבן

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

התורה שבעל פה תלויה בתורה שבכתב
ורמוזה בה

אפשר לרמז על תורה שבעל פה שהיא
תלויה בתורה שבכתב, דכל מה
שבתורה שבעל פה השרש שלו הוא בתורה
שבכתב, כמו שמפרש בגמרא באר היטב
על כל משנה ומשנה אחת מהנה לא
נעדרה. וגם בפנימיות הדרך כך צריך
להיות, משום דתורה שבכתב היא בועיר
אנפין, ותורה שבעל פה היא בנוקביה,
וכל עקר אורוטיה וחייתה הוא מזעיר
אנפין, דלית לה מגרמה כלום רק מה
דיהיב לה בעלה, משום הכי תורה שבעל
פה תלויה בתורה שבכתב. ואין שום דבר
שבמשנה שאינו תולה בתורה שבכתב. וזה
שאמר זאת התורה לעלה, דהינו תורה

קמצינות

דברי ישראל

רבי ישראל ממודז'ין זיע"א

קמצן אינו יכול לבוא לשום מדה טובה

וההרים ממנו בקמצו, שיסיר מדת הקמצינות, ופרש רש"י 'שלא יעשה מדה לקמץ' - הינו הקמצן לא יוכל לבוא לשום מדה טובה, כי הקמצינות מונעת אותו:

להתבטל אהבת הכל באהבת התורה. וזהו ענין בטול חמץ קודם פסח שהוא זמן אהבה להקב"ה ולישראל, ע"ז מתבטלים אהבות רעות להיות כעפר ממש באדם ע"י בטולם בששים ובאלף באהבה השלמה להקב"ה ולהתורה (ליקוטס ד"ה בווה"ק):

שפת אמת

רבי יהודה לייב מגור זיע"א

בטול המחשבות הורות באש שלהבת אהבת התורה

ואש המזבח תוקד הינו ע"י אש שלהבת אהבה הגדולה לתורת ה' שנקראת אש וכו', יש לשרף ולבער מחשבות זרות

אוצרות גאוני הדורות

מעשה זהו פגנת הכתוב זאת תורת העלה, רצה לומר מה שקורא בתורה העולה היא העלה עצמה, ונחשב לו כאלו הקריבה על מוקדה על המזבח. אמנם כל זה הוא כל הלילה רצה לומר כל המושך הגלות דנקרא לילה, אמנם עד הבקר שהוא הגאולה אזי ואש המזבח תוקד בו בקרבן ממש.

אמנם כל זה אינו רק כשרוצה באמת בכל אנת נפשו להקריב בפעל ממש, רק שחרבנה מעפכת בידו, אז שיק שפיר כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה. וכזה יש לפרש זה המקרא קדש, כי הגלות מכנה לילה, והבקר אור זו הגאולה, ואמר הכתוב צו את וכו', והטעם כי זאת תורת העלה, באמנם כל העוסק בתורת עולה הוא העלה, על פן באמת הוי גם לדורות כל הלילה עד הבקר במשך גלותנו גם כן, אפס כל זה רק אם ואש המזבח תוקד בו באדם עצמו, שלבו נשבר ונדפה והיה רוצה בכל מאויו להקריב בפעל, אז נחשב עסקו בתורה לתשלומין, ע"כ דפח"ח.

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו (ו ב)

חומת אנך

רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל - החיד"א

כפרת העולה על הכורים בטלים

דעולה מכפרת על עשה, וכתב הרב פתנות אור דעל הרב אדם עובר על עשה של דברים בטלים, כי המדבר דברים בטלים עובר על עשה, עין שם באנך. וזה שאמר צו את אהרן ואת בניו 'לאמר' בשביל אמירה, כלומר שהוא מדבר דברים בטלים, זאת תורת העלה צריך להקריב עולה לכפר עשה.

מאור הקטן

רבי מאיר מטארנופול זצ"ל

כפרת העולה על מחשבות זרות בתפלה

ונקדים מה שכתב בעל כלי יקר ז"ל בשם מהרי"א בפרשה זו, שהתורה רמזה בפרשה זו שלש תפלות, ערבית שחרית מנחה, על המוקדה כל הלילה עד הבקר, נגד תפלת ערבית שזמנה כל הלילה עד הבקר, והאש על המזבח תוקד בו וכער עליה הפהן עצים בבקר, נגד תפלת שחרית, אחר כך 'אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה וזאת תורת המנחה' נגד תפלת מנחה, ע"כ. וצריך טעם מה ענין רמז שלשה תפלות בפרשת עולה.

זכות הרבים

רבי יצחק פרחי זצ"ל

קריאת פרשת הקרבנות מועילה בקרבן רק בזמן הגלות

ושמעתי משם הרב כמוהר"ר יהודה אשכנזי זלה"ה דבר נאה ומתקבל, בהקדים מה שאמרו ר"ל (מנחות קי.) על פסוק (ו לו) 'זאת התורה לעלה למנחה' וגו' כל הקורא בתורת עולה כאלו הקריב עולה וכו', דהינו מי שנתחייב להביא קרבן עולה או חטאת וכיוצא, פיון שקורא בתורתו של קרבן הנה ליה כאלו הקריב הקרבן עצמו.

אשי ישראל

רבי ישראל בודא זצ"ל

אמירת פרשת הקרבנות מועילה בקרבנות רק לחפץ בכל מאדו להקריב בפעל

רש"י ז"ל פרש, צו את אהרן, אין צו אלא זרוז מיד ולדורות. וצריך באור הלא כל התורה פלה הוא מיד ולדורות, ומה שגא דנקט דוקא פה.

רבנו בחיי ז"ל כתב בפרשת תרומה, בשעה שאדם עומד בתפלה ומחשב בהבלי זמן בכספו ויהבו וסחורתו, כמעט עליו נאמר 'לא תעשו אתי אלהי כסף ואלקי זהב', כלומר כשאתם 'אתי' עומדים בתפלה לפני אל תחשבו בכסף וזהב אשר עמכם.

והנה אמר אדוני מורי ורבי הרב הגאון צדיק יסוד עולם רבנו חיים צבי מאנהיימער זלה"ה אבד"ק אוגנוואר, דבאמת ענין הקרבת הקרבנות אינו רק בזמן שביית המקדש קנס, ואם פן היה נראה לכאורה שהצווי הוא רק מיד, אמנם דרשו ז"ל במנחות (ק.) אמר רבי יצחק מאי דכתיב 'זאת תורת החטאת' וכו' כל העוסק בתורת חטאת ובתורת האשם כאלו הקריב, ואם פן הוי מצות הקרבנות גם פן לדורות, ועל פן נרמז זרוז מיד ולדורות שפיר בפרשת הקרבנות, לומר שגם מצות הקרבנות קמה מיד ולדורות.

בזה יובן זאת תורת העלה היא העלה רצה לומר המכפרת על הרהור הלב, כמה דאת אמר 'והעלה על רוחכם', וקשה על איזה הרהור מכפרת, אי בשאר עברות אין הקדוש ברוך הוא מצרף מחשבה רעה למעשה, ועל כרחך צריך לומר על הרהור

וכל זה שנחשב כאלו הקריב קרבן עצמו, הוא מפני כי עכשו בעונותינו אין מקדש ולא קרבן ולא כהן שיכפר בעדנו, אמנם כשיבנה בית קדשנו ותפארתנו אזי אין אדם רשאי להתנצל עצמו באמור הריני קורא בתורת עולה או בתורת חטאת וכיוצא וכו' אני יוצא ידי חובת הקרבן, זה לא יתכן כי אז צריך הקרבן בפעל ולא די לו בקריאת פרשת הקרבנות.

אברהם אנכי

רבי אברהם פאלאג'י זצ"ל

קרבן תודה אינו בטל לעולם

נראה לעניות דעתי לפרש במאי דנקט בכפול לשון הקרבה, והאחד בלשון עתיד והשני בלשון עבר כפשוטו, הגם דהני"ו עושהו לשון עתיד פנודע.

והוא בהקדים מה שכתב הרב של"ה הקדוש במאמר לשון המדרש תהלים במזמור לתודה (ק ט), דאמר רבי יוחנן כל הקרבנות יהיו בטלים לעתיד לבוא, ואלו קרבן תודה אינו בטל לעולם. דקשה על זה, דהא בגין הבית שראה יחזקאל הוא על הבגין של העתיד, וכתוב שם הקרבנות של חטאות ואשמות.

והרב פתנות אור תרץ לזה במה שאמרו ביומא (פ), אמר רבי אלעזר האוכל חלב בזמן הזה יכתב שעורו, ופרש רש"י דייבנה בית המקדש בגמיו, ותתחדש הלכה דתיב קרבן על פזית קטן. הרי דיהיה לעתיד חטאות ואשמות מאותן דנתחייבו כבר עתה בזמן החרבן, אבל שיתחייבו מחדש בחטאות ואשמות זה יהיה בטל לעתיד לבוא, זה תמצית דבריו.

ואם פן זה הוא שלמד הפתוב ונקט בגסס זה, אם על תודה דכא להקריב קרבן, לאפוקי חטאות ואשמות דלא נתנו להקרבה, הנה תודה לבד יקריבנו לעתיד הגם דהקריב מזה לשעבר, לא כמו חטאות ואשמות הפאים על חטא דאם הקריב לא יקריב, פי אם דוקא מה שלא הקריב ונשאר עליו חוב זה יקריבנו לעתיד לבוא.

המקריב את זבח שלמיו לה' יביא את קרבנו לה' מזבח שלמיו (ו טז)

דבש וחלב

רבי מנחם מנדל קרנגיל זצ"ל

המביא קרבן שלמים נתברך שיביא פעם נוספת

מדקדקין על זה דנראה כשפת יתר. ואפשר לפרש על פי מה שאמרו ז"ל על פסוק (דברים כו טז) 'ושמרת ועשית אותם האמור בכפורים, פת קול מברכתו הבאת כפורים היום יהי רצון שתשנה לשנה הבאה, ועיין רש"י שם.

במקום אשר ישחטו את העלה ישחטו את האשם (ו יב)

טיח השדה

רבי אליעזר חיים דייטש זצ"ל

הקרכת קרבן אשם לשם שמים כמו קרבן עולה שאינה נאכלת

יש לומר הפונה, דהנה אכילת הפהנים היה צריך להיות בקדשה יתרה, ועל ידי שהיו עובדין העבודת מזבח בקדשה נמצאה כל כך, נשארו בקדשתן גם בשעת אכילה, אמנם אם גם בשעת עבודה היה פונתם כדי שיוכלו לאכל אחר כך ודאי לא היה האכילה בקדשה, כיון שגם בשעת עבודה לא נתקדשו כראוי.

והנה בעבודת העולה היה יכול להיות בקדשה, פי אז לא היה מחשבתם על האכילה, דעולה בלה פליל, וזה שאמר הפתוב במקום אשר ישחטו העלה, כלומר באותו מחשבה שיש להם בשעת עשיית העולה שאינה נאכל, כמו כן ישחטו את האשם שיהיה מחשבתם רק לעשות נחת רוח להקב"ה, וממילא יהיו יכולים לאכל בקדשה ובטהרה.

וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה' (ו יא)

בגין דוד

רבי מרדכי דוד אלפרט זצ"ל

אכילת בשר השלמים לשם שמים ולא לשם הנאת הגוף

וקשה למה כתיב בשלמים לה' ולא נאמר פן בכל הקרבנות, עיין בקלי יקר מה שפרש. ונראה לי לפרש, דכל הקרבנות הא הפעלים אינם אוכלין, אבל שלמים יש גם לפעלים הנאה, דהא הפשוט אוכלים הפעלים, אם פן בעת שיקריב שלמים אזי יכול האדם להעלות על דעתו שיחשב איזה הנאה לגוף, ולא יחשב לשם שמים רק למלאות את בטנו, ומכל שכן לדעת רבי ישמעאל בחלין (טו): דבשר תאנה היה נאסר במדבר, רק כל מי שחפץ לאכל בשר היה מוכרח להביא שלמים. לכן בא התורה להזהיר זבח השלמים אשר יקריב לה', דחס ושלום לא יעלה על לבו לשם תאנה גופנית, רק לה' לבדו יהיה דעתו וכונתו.

אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה (ו יב)

עבודה זרה פנ"ל, וקשה וכי חשידו ישראל בהרהור עבודה זרה בכל יום שיצטרכו על חטא זה עולת תמיד.

לזה סמיון ליה על המוקדה כל הלילה עד הבקר נגד תפלת ערבית, והאש על המזבח תוקד בו ובער עליה הכהן עצים בבקר נגד תפלת שחרית, אחר כך אש תמיד וגו' וזאת תורת המנחה נגד תפלת מנחה, והיונין מה ענין רמז שלש תפלות לפרשת עולה.

לדרבנו יתכן להורות בא, פי המחשב בשעת תפלה בהכלי זמן בכספו וזקבו וסחורתו כמעט עליו נאמר 'לא תעשו אתי אלקי כסף ואלקי זהב' כמו שכתב הפסוק, ועברה זו שכיח בכל יום ברב ישראל, פדאיתא בפרק גט פשוט (כ"ב קסד): שלש עבירות אין אדם נצול מהן בכל יום הרהור עברה ועיין תפלה ולשון הרע, לכך קבעה התורה עולת תמיד בכל יום לכפר על עברה זו, ולפיכך רמזה התורה שלש תפלות אלו גבי קרבן עולה המכפרת על הרהור עבודה זרה.

ואש המזבח תוקד בו (ו יב)

חוט של חסד

רבי אליהו הפה"ן זצ"ל

זהב המזבח וזריו של הכהן לא נזוקו מאש המזבח

אמר 'בו' לרמוז למאמרם ז"ל (עירובין ט). שהזהב שבמזבח היה פעמי של דינר ולא היה נחסר ממנו כלום, אף על פי שהיו מוליקים עליו אש תמיד. לזה אמר היא העלה וכו', ואש המזבח תוקד בו, כלומר האש היה תוקד בקרבן הנקרב עליו והיה מכלה אותו, אמנם לא היה מכלה כלל לזהב שעל גבי המזבח, ולכן אמר 'תוקד בו' לפרט תוקד 'בו' בקרבן ולא בזקב.

עוד יתכן לפרש, אמר תוקד בו לפרט, שהיה האש תוקד בו בקרבן ולא היה מויק לכהן שעל גבי המזבח, אף שפפי הטבע האש היה ראוי שזיק לכהן שעל גבי המזבח, כפי שעורו שהיה קטן והיה האש קרוב לכהן, והטעם שלא היה מויק לו לפי שהיה אש של מעלה, ולזה אמר 'תוקד בו' כלומר 'בו' בקרבן דוקא היה תוקד ולא בכהן, או 'תוקד בו' במזבח כפי פשוטו ולא בכהן שעליו.

צריך להביא קרבנות. וקשה, שאף לריש לקיש הרי שהעוסק בתורה אינו צריך להביא קרבנות, וא"כ מה שנה רבא מדבריו. עוד יש להתבונן, מה טעמו של רבי יצחק שחלק על ריש לקיש ורבא, וסבר שרק תורת אותו קרבן נחשבת כהקרבנותו.

ונראה, שהקשה לריש לקיש, מה התועלת בזה שהחוטא מביא קרבן, ואם אדם חטא בהמה מה חטאה, ואם זו גורת הפתוב, מהו שנאמר "זאת התורה", הנה צריך לומר 'זאת החקקה', שהרי אין בזה טעם? ותרץ, שאכן יש בזה טעם, והוא מה שכתבו המפרשים (עי' רמב"ן ויקרא א, ט, ועוד), ש"ע"י שאדם מתבונן במה שנעשה לבהמה, יבין מה היה צריך להעשות בו, ועל ידי כך יבוא לידי תשובה. ומפנין שהקרבן מעורר את האדם לתשובה, אמר ריש לקיש, ש'כל העוסק בתורה, כאלו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם', מאחר שגם על ידי למוד התורה, יכול להגיע לידי ההבנה כמה חמור הוא עניו של החוטא, ועל ידי כך ישוב בתשובה. וזהו שדיק ריש לקיש ואמר 'העוסק' ולא 'הקורא', כי רק על ידי עסק התורה בעיון ובהבנה, יכול להגיע לכך.

אלא שמדברי ריש לקיש, שהעוסק בתורה 'כאלו' הקריב קרבן, משמע, שהקרבן הוא העקר, וגם על ידי התורה אפטר להגיע לכך, ועל כך הקשה רבא, שהרי אדרבה, התורה היא העקר והקרבן הוא הטפל, כמו שנאמר במשנה פאה (פ"א מ"א) 'ותלמוד תורה כנגד כלם'. ולכן אמר שהעוסק בתורה 'אינו צריך' קרבן, כי התורה היא העקר, ורק מי שאינו עוסק בתורה, צריך קרבן. וההוכחה היא, שהרי לפי דברי ריש לקיש הנה צריך לומר 'זאת תורת עולה ומנחה', וממה שנאמר "לעלה למנחה", בהכרח שבא לדרשה, 'לא עולה' לא מנחה, הינו שהעוסק בתורה אין צריך קרבן.

ורבי יצחק סבר, שמאחר שהתורה קבועה סוג שונה של קרבן לכל חטא, לא יתכן שסתם למוד תורה יהיה נחשב כמו קרבן, ולכן אמר שרק הלמוד בתורתו של אותו קרבן, נחשב כהקרבנותו. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם
(ו ל)

רבי יוסף

רבי אהרן יוסף טמפלר זצ"ל

מנחת העני נחשבת לפני המקום כעולה בהמה

והנה יש לזקק בלשון הקרא למה בכל אחד נאמר בתוספת וי"ו כמו ולחטאת ולאשם כו', רק אצל המנחה נאמר בלא תוספת וי"ו רק לעלה למנחה. ואפשר לומר דהמנחה קאי על מנחת נסכים דהוא אחד עם הזבח, ועל פן לא כתיב בו וי"ו התוספת.

ונראה לומר עוד דבא לרמז, על מה שאמרו חז"ל במנחות (ק"י) נאמר בעולת בהמה ריח ניחוח ובמנחה ריח ניחוח, לומר לך שאחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכונן את לבו לשמים, על פן שפיר אמר זאת התורה לעלה למנחה, משום דהעולה והמנחה נחשבים לפני המקום בשונה כאלו היו קרבן אחד, מפני שאחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכונן לבו לשמים מדקתיב בשניהם 'ריח ניחוח'.

לחם שלמה

רבי שלמה פרץ זצ"ל

התורה מכפרת כמו קרבן

בגמ' מנחות (ק"י) נאמר, 'אמר ריש לקיש, מאי דכתיב, "זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים", כל העוסק בתורה, כאלו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם. אמר רבא, האי "לעלה למנחה", 'עולה ומנחה' מיבעי ליה. אלא אמר רבא, כל העוסק בתורה, אינו צריך, לא עולה, ולא חטאת, ולא מנחה, ולא אשם. אמר רבי יצחק, מאי דכתיב, "זאת תורת החטאת" (ויקרא ו, יח), "וזאת תורת האשם" (שם ו, א), כל העוסק בתורת חטאת כאלו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאלו הקריב אשם'.

יש להבין, מה הקשה לריש לקיש בפסוק "זאת התורה" וגו', עד ששאל 'מאי דכתיב? עוד קשה, שהנה רבא שנה מדברי ריש לקיש, שריש לקיש אמר שהעוסק בתורה 'כאלו' הקריב קרבנות, ולרבא העוסק בתורה 'אינו

וכן יש לומר פאן, כשהביא קרבן שלמים נתברך שיביא עוד הפעם, וזה שאמר הפתוב המקריב זבח שלמיו וביא את קרבנו לה' מזבח שלמיו. וכל זה שייך דוקא בשלמים, מה שאין פן בשאר קרבנות שבאו על חטא, או אפלו תודה שבא על הצלה מארבעה דברים הצריכין להודות לא שייך לומר כזה.

זרע אברהם

רבי אברהם שמו זצ"ל

רק בקרבן שלמים חפץ ה' לכתחלה

יש לזקק, מדוע חזר הפתוב ואמר "לאמר", אחר שכבר אמר "דבר אל בני ישראל". עוד יש לזקק, לשם מה חזר ואמר "ויביא את קרבנו לה'", אחר שכבר אמר "המקריב את זבח שלמיו לה'".

ויובן, בהקדים את דברי המדרש (ויק"ו ט, א) עה"פ "וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה' אם על תודה יקריבנו" (ויקרא ז, יא-יב), זה שאמר הפתוב "זבח תודה יכבדנני" (תהלים ג, כג). "זובח חטאת", 'זובח אשם', אין כתיב פאן. אלא "זבח תודה", למה, חטאת באה על חטא, ואשם בא על חטא, תודה אינה באה על חטא. "אם על תודה יקריבנו".

נמצא, שהמביא קרבן תודה, ראוי הוא לשבח, כיון שבזה הוא מכבד את ה'. אמנם, המביא קרבן חטאת או אשם, אינו ראוי לשבח, מפנין שהקרבנו בא על חטא, ומוטב הנה שלא יחטא ולא יביא קרבן, כמו שדורשת הגמ' בבבכות (כג.) את הפסוק "שמר רגלך כאשר תלך אל בית האלהים" (קהלת ד, יז), שעל האדם להשמר מהחטא, לבל יצטרף ללכת לבית ה' כדי להביא קרבן על חטאיו.

ומעתה זה שאמר הפתוב "דבר אל בני ישראל לאמר", אמירה אחת היא בשביל הדינים של קרבן שלמים כמו שמפרש והולך, ומלבד זה תוסיף ותאמר להם ששונה קרבן שלמים משאר הקרבנות שבאים על חטא, ובקרבן השלמים חפץ ה' לכתחלה. וזהו שאמר "המקריב את זבח שלמיו לה'", לפי שאינו בא על חטא, דוקא אותו אני מצוה שיביא את קרבנו לה'". (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

מעשי צדיקים

זיע"א, שהיתה לו ידיעה במדות מיחדות, הוא אמר לי שמדות היא המסכת הקשה שבש"ס."

אחר הוסיף הרבי ואמר בשם הרה"ק רבי **מרדכי מטשערנוביל**. שרש תבת 'מדות' היא מלשון 'מדו בד', דהינו הכתנת המכנה בשפת האידיש 'העמד', קשם שהכתנת מלבוש הגוף ומי שאין לו גוף לא שייך להלבישו כתנת, כך המדות הנם מלבוש הנשמה, מי שאין נשמתו שלמה, לא יתכן שיזכה למדות טובות. (פקודת אלעזר עמוד ק"א)

ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים (ו ד)

ביום ששי קדם קבלת שבת קדש, אמר הרה"ק רבי **שמואל שמעלקא מסעליש** זצ"ל לבנו הגדול שהיה אז בימי בחורותו, "עקב בני, האם כבר לקחת עליך בגדי שבת", זלגו עיני הבן דמעות ואמר, "אדוני אבי היקר, צחוק אתה עושה לי, הלא ידעת אבי שאין לי יותר מבגד אחד."

ויען ויאמר, "ידעתי בני ידעתי וחלילה לי מצחק, רק בא ואאלפך יראת שמים, פושטין זה הבגד ואחר כך מיד לובשים אותו לכבוד שבת, להרגיל עצמו ללבש בערב שבת לכבוד שבת קדש, עד שיעזר הקדוש ברוך הוא לבגד שבת מיחד."

אם תהיה פונה ומחשבה טובה לכבוד שבת קדש, סופך שתקיים 'יקראת לשבת ענג' (יטעיה נח יג) בפעל ובנעם עליון, ותזכה גם לבגדים נאים לכבוד ולתפארת."

כל ימיו עוסק היה רבי שמואל שמעלקא בתורה מתוך דחק גדול בלחם צר ומים לחץ, ולא סר מאהלה של תורה אפלו לרגע אחד, אף כשהיה הגשם חודר לדירתו העלובה מבעד סדקי הגג ותקרת הבית, הפך מלבושו העליון על ראשו להגן מן הגשמים והמשיך בגרסתו בלא לאבד רגע. (צוור החיים המבואר)

ואמר, "אוי, לבי לבי", והמלך תמה, "מדוע אתה בוכה על לבי, הרי מכים אותך ברגלך".

אמר השווד, "לא, לבי כואב לי", וספר למלך את אשר ארע באמת, "בלבי חסתי על חיי בן המלך ולא רציתי להרגו, אך את הנסוף מכרח הייתי לטל ממנו כדי לחלק לשאר השוודים, שלא יהרגוני על ששחררתי את בן המלך בחיים."

באמת רק בגלל לבי שחס על בן המלך והותירו בחיים בנגוד לעצת חברי, נתפסתי וכעת אני מוצא להורג. בשמע זאת המלך צוה להתירו מכבליו, ולא נחה דעתו עד שמנהו לשמש כשר בממלכתו.

כך גם אהרן הכהן, ידע הקב"ה באהרן שבנה את המזבח רק במטרה לעכב ולדחות את זמן עשית החטא, שכן אם היו כלם מתעסקים בבמה, היה המזבח נבנה מהר ועוד באותו היום היו עובדים לעגל, בזכות שהוא בנה אותו לבדו, כבר שקעה החמה והוא אמר להם 'חג לה' מחר'.

ובאמת רק על הערב רב נאמר 'וישפיומו ממחרת', עם ישראל כלו עדין לא הספיק לחטא, כי למחרת עד שקמו, כבר ירד משה רבנו מן ההר ושרף את העגל, כל זה ידע הקב"ה ואמר, 'צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה, כי העולה מכפרת על מחשבת הלב, והוא יתברך יודע מה היתה מחשבתו של אהרן הכהן, לכן יש להתחיל דוקא עם קרבן זה. (בן איש חי - דרשות)

ולבש הכהן מדו בד (ו ג)

ספר הרה"ק מפאלטישאן זיע"א, לחדרו של הרה"ק רבי **ישראל מרוזין** זיע"א, נכנס יהודי ובפיו בקשה, "יברכני נא הרבי, שיהיו לי מדות טובות".

השיב הרבי מרוזין, "גם אם תשבר את כתפיק ומתניך, עדין לא ישברו המדות הרעות בשלמות, היה לי דוד ר' מאטיל, הוא הרה"ק רבי **מרדכי מטשערנוביל**

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העלה על מוקדה על המזבח (ו ג)

דרש הן איש חי זצ"ל, יש לבאר מדוע פתחה התורה את פרשת הקרבנות בקרבן עולה, הרי קרבן עולה מכפר על המחשבה, לעמת קרבן חטאת המוכא על המעשה, לכאורה מעשה עברה גרוע יותר, ומו הראוי היה להקדימו.

אלא איתא שליציני הדור היו אומרים, איך אהרן הכהן יקריב קרבנות בעוד שהוא עצמו עשה את העגל, אם תאמר שבעגל היה אנוס פי היו הורגים אותו אם היה מסרב, את המזבח לא כתוב שבקשו ממנו לבנותו והוא עשהו מעצמו, כמו שכתוב (שמות לב ה) 'וירא אהרן ויבן מזבח לפניו'.

ונראה לפרש על פי משל, כנופית שוודים הסתתרה בצדי הדרך בין האילנות, וצפתה לקרבו שיפל לידיהם, והנה ראו מרחוק את בן המלך ושמחו על השלל הפכד שיפל בחלקם, לבטח עמוס הוא בבגדים ובתכשיטים יקרים.

פנה אליהם אחד השוודים שחס על חיי בן המלך ואמר שאין צורך בכלם כדי להתגבר על בן המלך, לכן הוא מותר להם לחזור למערה בה הם מתגוררים וחיים, והוא לבדו ישבה יהרג ויקבר את בן המלך, ואת השלל הרב יביא לפניהם.

כשהתקרב בן המלך, תפס אותו השווד, נטל ממנו את כל רכושו את סוסו ואף את בגדיו העליונים, אולם לא הרגו, אלא צוה עליו להמלט מהר מהמקום, פן יבחינו חבריו השוודים שהוא שחררו לחפשי ויוכל להלשין עליהם.

חזר בן המלך לביתו, וספר לאביו מה עולל לו אותו שווד, המלך מיד שלח את חיליו ובראשם בן המלך למקום שבו מסתתרים השוודים, אחר מעקב קצר נתפסה כל הכנופיה, ובן המלך זהה על אתר את השווד שננטל ממנו את כל רכושו והציגו ככלי ריק.

צוה המלך להוציאו להורג בתליה, אף קדם התליה שמו רגליו בסד והחלו מכים בהם לעיני המלך ובנו, בכה השווד

והאיש על המזבח תוקד בו לא תנכה ובער עליה
בהנן עצים בבקר בבקר ונרדף עליה העלה והקטיר
עליה חלבי השלמים (ו ה)

ספר לי אבי רבי יעקב זרח מראדומסק
זצ"ל, שהגיעו להועץ עמו שני
מלמדי תינוקות בימים הקשים של
גזרת המלכות, כי חובה עליהם
לשלח את התלמידים לבתי הספר
של הגויים ללמוד שם שעה אחת
ביום, מתי ישלחו את הנערים, כי
בדעתם היה לשלחם תכף בבקר,
כדי שיפטרם מהחובה הזו למשך כל
שעות היום.

השיב להם אבי שלפי דעתו לא ישלחו
אותם בבקר, כי בכל אות של
ספרי הערלים יש קומה שלמה של קלפה,
וכשהילד מסתכל בזה הדבר עושה עליו
רשם.

מפל שכן כשעומד ממטותו בבקר,
אז הזמן של קבלת על מלכות
שמים מחד, ומאידך בבקר הקלפה
מתגברת בעולם ומשאירה רשומה על
לב הילד הרף, ולבסוף יבוא חלילה
לידי כפירה.

מלמד אחד שמע לדבריו והצליח
עם תלמידיו, אך השני לא
שמע להצעתו, וכל תלמידיו יצאו
לתרבות רעה ורחמנא לצלן. (אוצרות
החן)

והנותנת ממנה יאכלו אהרן ובניו (ו ט)

פגש רבה של וורשא רבי יעקב
גזונדהייט זצ"ל בעל תפארת
יעקב, באחד מצדיקי ווארשא, ובתוך
שיחתם העיר רבי יעקב שלכאורה
הרבי מתקנים ומתפרנס מעברותיהם
של ישראל, מהפדיונות שהוא לוקח
מבעלי העברות, המתכוננים לכפר בכף
על עונותיהם.

השיב הרבי, "אף הכהנים התפרנסו כן
בבית המקדש, כנאמר בתורה, מן
'הנותנת', מהקרנות שבאו לכפר על כל
החטאים, 'יאכלו אהרן ובניו'.

על כן אמר היה הרה"ק הדברי
חיים מצאנז זיע"א, "תקנו תפלה
מיוחדת בזמירות שבת בשביל הרבי
החי ומתקנים מצרותיהם של ישראל,
'ויתיהב לנו מזונא ופרנסתא טבתא בלי

צרה ועקתא'.

שיזמין לנו רבוננו של עולם פרנסה
טובה, ושלא יהא צרף להתפרנס
מצרותיהם של ישראל, לצפות שיבוא
יהודי מטפל בדאגות ובצרות לשפך
את לבו, ויביא עמו פדיון". (מבחר
אמרים)

מצות תאכל במקום קדש (ו ט)

בדרשתו לשבת הגדול, פתח רבה של
סטריקוב רבי זב בעריש
רוזנברג זצ"ל מאריות בית ביאלא
ואלכסנדר ודרש, "באים אלי אנשים
לשאל בעניני הפסח, זה בא בשאלה
איך להכשיר חבית של בורשט, חמיצה,
וזה שואל איך להכשיר כפות ומזלגות
לפסח וכדומה.

מדוע לא בא איש מאנשי העיר לשאל
איך מניחים את הכזית מצה הטהור,
בפה שנטמא כל השנה בכל דבר האסור,
בשקר, ברכילות, בלשון הרע וכדומה.
רבה של סטריקוב אמר זאת בהתרגשות
כה עצומה, עד שגעו כל הקהל בככיה.
(אוצרות החן)

ויכלי חרש אשר תבשל בו ישר ואל בכלי נחשת
בשלה ומרק ושתף במים (ו כא)

ספר רבי שמעון מעליחוב זצ"ל הי"ד,
פי ראה אצל הרה"ק מקווידינוב
כתבים מהרה"ק רבי שניאור זלמן מליאדי
זיע"א, בעל התניא, בהם הופיעה מעשה
זה.

בבית מדרשו של הרה"ק רבי זב בער
ממעזריטש זיע"א, היה נהוג כי
תלמידיו הגדולים הגיעו אל הרבי לליל
הסדר, כל אחד מהמסבים קבל מבית
המגיד מצות יין ושאר מצרכי הסדר,
אולם את הכוס לארבע כוסות הנהג
שיביא עמו כל אחד מביתו, מטעם נסתר
של הרבי.

אותה תקופה היה הרב בעל התניא
עני מרוד וחסר כל, ולא
היה בידו לרכש כוס חדשה לפסח,
בלית ברירה הכרח לקחת כוס זכוכית
של חמץ, ולהכשירה לפסח על ידי
ערוי שלושה ימים כמבאר בשלחן
ערוף.

ליל התקדש חג, המגיד מסב לשלחן
כלו עטוף לכו, המשמש מגביה
את הכוס ונותנה לידו, המגיד מתרומם
ממקומו לקדש, ראה מה שראה, התישב
במקומו, והניח מידו את הכוס, המעשה
חזר על עצמו בשנית ובשלישית,
הגישו את הכוס לידו, קם לקדש,
ושב למקומו.

על שלחן המגיד הסבו גדולי התלמידים
צדיקי עליו, הרה"ק רבי מנחם מנדל
מזייטעבסק, רבי שמעלקא מניקולטבורג, רבי
יהודה לייב בעל אור הגנוז, ורבי עזריאל
פלאצקר ששמש כבעל תפלה אצלו, ועוד
רבים זיע"א.

בקש המגיד מרבי מנדל מזייטעבסק
שהצטיו ב"חוש הריח", שייסובב
לחפש ולבדק על מה יצא הקצף,
רבי מנדלי תר וחפש, אך לא מצא
מאומה, שב למגיד ואמר שהכל
כראוי, והרבי ספר להם, "כאשר
קמתי לקדש על היין, ראיתי את
רבנו הרמ"א זצ"ל נצב לפני, ופניו
מאימות וזועפות".

כשישמע זאת בעל התניא, קם ונמלט
החוצה, שהרי הגיה הרמ"א
במפה על השלחן ערוף שהתיר להכשיר
לפסח כלי זכוכית בערוי שלושה ימים,
שאין נוהגין בו, ואנו מחמירים בפסח
כדעה הסוברת דכלי זכוכית הם ככלי
חרס לענין שאין להם הכשרה, רק אז
קם המגיד הקדוש וקדש על היין. (סאריית
נתן)

ומרק ושתף במים (ו כא)

מקפיד היה הרה"ק רבי מאיר מפרמיטילאן
זיע"א על כל פשוטי העם שהגיעו
לבית מדרשו מהשוק, שילכו תחלה
למקוה להטהר ממחשבות לא טובות
ומהסתכלות במקומות שאינם ראויים,
רחמנא לצלן.

כאשר תהה לפניו אחד מבאי ביתו
לפשר ההגתו זאת, הוא דרש
על כף את הפסוק, 'ומרק ושתף במים',
כשהולכים במארק, שוק באידיש, צריכים
אחר כף לשטף במים. (כתבי ר' יאטע טו"ב
עמוד רס"ג)

אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן (ו יב)

בשבת שלאחר נשואי אחד מבניו של רבי יצחק זאב סלובייצ'יק זצ"ל, כשהתאסף המגן ברחוב פרס לקריאת התורה, הבחין רבי יצחק זאב שבנו אינו נמצא ושולח אנשים לביתו לקרא לו ולראות מה ארע, מדוע אינו בא לקריאת התורה.

הלכו לביתו, דפקו בדלת, ואין קול ואין עונה, משדפקו פעמים רבות ולא היתה תגובה, חששו שיש בדבר משום פקוח נפש, ונמרו בדעתם לשבר את הדלת, כשנכנסו לבית ראו שהוא ובני ביתו ישנים, הבית חנוק מעשן תנור החמום שדלק בבית, וזה גרם להם להתעלף.

במהירות פתחו את כל החלונות לאורר את הבית, אף עם כל זאת עדין לא התעורר הבן מעלפונו רק כעבר מספר שעות, הרופא שהזעק למקום קבע שאם היה חלילה נשאר בבית החנוק עוד זמן מועט, ככל הנראה הוא כבר לא היה עכשו בין החיים.

כל אותו שבת היה רבי יצחק זאב מספר ושונה ומספר לכל אשר נכנס אליו את מעשה הנס שארע עמהם, ואמר שלמד דבר זה ממשה רבנו שנאמר (שמות יח ח) 'ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה אלקים'. (טללי אורות)

ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים (ו ה)

אחת הפעלות הראשונות שעשתה ממשלת הדו החדשה, לאחר שהמדינה קבלה עצמאות מאת ממשלת בריטניה ששלטה בה במשך שנים רבות, היתה החרמת כל הקרנות הקימות בבנקים ברחבי המדינה.

הדבר היה מכה קשה לישיבת פורת יוסף בירושלים, שעד כה התקיימה על קרנות בסכומים גדולים שהפקדו עבורה בבנקים בהדו, והיא מצאה את עצמה במצב פיננסי קשה, ראש הישיבה רבי עזרא שרים זצ"ל הקים ועדים בכל ערי הארץ לגייס כספים, ואף כתת רגליו ונסע לתפוצות ישראל כדי לדאג לבסוס הישיבה.

בזכות מאמציו נחלצה הישיבה מסכנת סגירה, ולא זו בלבד, הוא אף יסד מטבח בישיבה שממונו נהגו תלמידיה אשר היו בני עניים ברבם. ליד כפור נטילת הידים העמיד רבי עזרא תלמיד חכם ולו תפקיד יחודי, להשגיח שיטלו התלמידים ידיהם בהדור בשפע מים, בלא כל חציצה ולפי כל פרטי ההלכות.

הגם שהישיבה כמוכן לא העמידה שומר ומשגיח לעקב אחר קיום כל ההלכות הנלמדות, כי ידעו שהתלמידים לומדים על מנת לקיים וחזקה עליהם שיקימו בהדור כל אשר למדו, ונטילת ידים היא ענינה של הישיבה, אמר רבי עזרא שרים.

לא יתכן שמצד אחד אעמל בפרך ואטלטל לקצוי תבל להביא כספים, ובנישיבה יזלזלו בנטילת ידים שקבעו חז"ל (סבת סג) שכל המזלזל בה בא לידי עניות, והמקימה בהדור בשפע מים זוכה לעשירות מלא חפנים". באמונה תמימה בדברי חז"ל העמיד מפסח, להבטיח שגיעתו לא תהיה לריק. (אמרי אליהו)

ספר הרה"ק רבי דוד אביחצירא שליט"א, אודות מקרה שבאו להזכיר לפני הרה"ק **בבא סאלי** זיע"א אשה שנפלה למשקב, עמד בבא סאלי ובקש מיד את באי ביתו שיכינו את המקנה, מאחר והוא רוצה לפעל ישועה עבורה.

משנכנסה הרבנית להניאו מכה, בהזכירה שכל היום לא חש בטוב, נזף בה, "הכי תתעברו לי בעבודת ה', אשה יהודיה שרויה בסכנת נפשות ואתם תחשבו עבורי חשבונות", ירד רבנו לטבל והוא אחוז שרעפים, השעה התארכה, אף הוא אינו זז מבור המקנה, גם כשהפצירו בו לעלות, אינו מוכן לשמע.

אמר לו, הלא אשה זו אינה מפרת ומעולם לא הזכרה משפחתה במחצתנו, נענה ואמר, "יהודי שרוי בצער ואני אחשה ולא אעשה את המקסימום כדי להחיש מזור וישועה", אחר שעה קלה נשמע כי הוטב לחולה, רק אז יצא מהמקנה.

בשובו הביתה התבטא בפני משמשו, "גם

אם היה לוקח שעתים ושלוש לא הייתי יוצא מהמקנה, הייתי מוסר נפשי כדי להצילה מסכנת נפשות". (אביר יעקב)

בשנת תש"ח צרו הישמעאלים על ירושלים עיר הקדש והדחק היה גדול בעיר, אחד מתוצאות אותו מצור היה מחסור קשה במים ששרר בעיר הקדש, באין שום פתח להכניס בעדו מים והימים ימי קיץ, בהם אין יורדים גשמים.

אם במי שתיה היה המחסור קשה, הרי שבמי רחיצה על אחת כמה וכמה, כמוכן שלא היה מים להחליף בהם את מי המקואות, המצב נהיה כה גרוע עד כדי שהצרכו לבדק מפעם לפעם האם המים שבבור יש עליהם עדין דין מים, שיהיו פשרים לטבילה.

אותה תקופה שלח הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א לקרא לבלן של המקנה, ובקש להכין עבורו את המקנה, כמוכן שלרבי מבעלזא היו מכרחים להכין מקנה נקי, אף מחמת חסר המים לא ידע הבלן להשית עצות בנפשו, האם לבזבז את מעט המים שבכשותו בזמן כה דחוק שכמעט אין מים בנמצא.

מאידך, היה ידוע שהרבי מבעלזא ממעט מאד בטבילה במקנה, רק אחת לתקופה ארפה היה טובל ואם בקש כעת, אות הוא שהדבר נחוץ וחשוב.

בצר לו עלה הבלן להתייעץ עם ראש ישיבת טשעבין רבי זב בעריש ויידנפלד זצ"ל, כדת מה לעשות עם בקשת הרבי, והוא הורה לו להכין מיד את המקנה כבקשת הרבי, ולא להתחשב במאומה.

אחר קרא לו הרב מטשעבין והוסיף, שהוא מבקש שיודיענו בעת שהרבי מבעלזא הולך למקנה. ביום ששי הלך הרבי לטבל בעוד הרב מטשעבין עוקב אחריו, וראה זה פלא, ביום ראשון שלאחריו כבר לא היה מצור. (רזא יקירא)

פרשת צו

ניגור מתחת לטלית בשבת?

סיפר הרה"ק רבי אהרן מפלעשטין סטרעטין זיע"א על עצמו: היה זה קדם עלותי לארץ ישראל, כשביקשתי ליטול ברכת פרדה מאת הגאון המפורסם רבי יוסף שאול נאטאנזון זצ"ל, רבה הנודע של למברג ומגדולי משיבי דורו אשר התפרסם בסדרת ספריו 'שואל ומשיב' ועוד. כשנכנסתי אל מעונו של הגאון, קבלני בסבר פנים יפות ואמר: רואה אני בכם כי אתם מגזע קודש של צדיקי החסידות; אמרו לי מהיכן מחצבתכם? נענה רבי אהרן ואמר: אני נכד של הרה"ק רבי מרדכי מקרמניץ זיע"א בנו של המגיד הגדול הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א.

שמע זאת רבי יוסף שאול ואמר: דעו לכם כי הסבא שלכם, הרה"ק רבי מרדכי, הוא זה שניקר אותי והוציא מפנימיותי את כל החוטים הדקים של ההתנגדות לדרך החסידות. וכראות רבי יוסף שאול את תמיהתו של הנכד על התבטאות מופלאה זו, אמר לו: הסכת ושמע כי אספר לך מעשה שהיה איך היה.

בגיל צעיר מאוד, כבן חמש עשרה שנים, נישא העילוי הצעיר רבי יוסף שאול הלוי נאטאנזון עם בת דוד אמו, הגאון רבי יצחק אהרן הלוי אינטינגא, ושמו הלך לפניו כגאון נפלא ביותר. יושב היה ושוקד בתורה יחד עם גיסו המופלג הגאון רבי מרדכי זאב אינטינגא, ומחדשים בצוותא חידושי תורה מופלאים, אשר לימים נדפסו כספר הנודע 'מגן גיבורים' על שולחן ערוך אורח חיים.

באותם ימים היתה התעוררות גדולה אל דרכי החסידות, והיא סחפה אחריה את מיטב הבחורים והאברכים אשר עזבו את מקומות מגוריהם ונהרו לחסות בצל כנפיהם של צדיקי הדורות, שם הושפע עליהם שפע רב של תורה וחסידות מנהר היוצא מעדן תורתו של אור שבעת הימים רבינו הבעל שם טוב זיע"א.

תופעה זו הייתה לצנינים בעיניו של רבי יוסף שאול. גדל היה בבית של גדולי תורה שהיו מתנגדים לדרכי החסידות ורואים בה תופעה שאינה עולה בקנה אחד עם

הדרך המסורה מדורי דורות. חינוכו היה כי החסידות מפריעה ללימוד תורה ולעבודת השי"ת, ויש להתרחק ממנה. כמובן שהייתה זו תפיסה שגויה, שכן החסידות היא כסולם העולה בית אל, ועבודת הצדיקים היא לקרב את היהודי לאביו שבשמים על ידי תורה ומעשים טובים מתוך קדושה וטהרה, שמחה ורצון. אלא שרבי יוסף שאול לפי תומו סבר להיפך.

נהירה זו אל חצרות הצדיקים ומקהלות החסידות הפריעה לו והוא החליט כי עליו לעשות מעשה ולעמוד בפרץ, והעצה עליה חשב וזאתה יכול היה לבצע הייתה הפצת לימוד התורה ברבים, כשלדבריו מעט מן האור ידחה הרבה מהחושך. על ידי זה שאנשים ישבו ויעסוקו בתורה בהתמדה, לא יעלה בדעתם לעסוק בדברים אחרים שיש בהם ביטול תורה ומצוות.

היה רבי יוסף שאול מייסד בעיר מגוריו שורה ארוכה של שיעורי תורה ברבים, כשאף הוא עצמו משמש כמגיד שיעורים ברבים מהשיעורים. אברכים תלמידי חכמים נשלחו על ידו להפיץ תורה, אם בימות החול ואם בשבתות וימים טובים, בשעות הבוקר ובשעות של בין מנחה לערבית, ואף גם בשעות הערב והלילה. בד בבד היה מסתובב בבתי כנסיות ובתי מדרשות ומעורר את הרבים לקבוע עתים לתורה ולהשתתף באותם שיעורים שזה עתה נוסדו.

מלבד עיסוקו של רבי יוסף שאול בהפצת לימוד התורה והקמת שיעורים היה כוחו רב בקסם שעל שפתותיו. מטיב היה לדבר ולהסביר במתק לשון את הסברות הרבות שלדעתו ראוי להתרחק מתורת החסידות ולהימנע מלנסוע אל הצדיקים הרבים שהנחילו את דרכי הבעש"ט. טיעונים שונים נשמעו מפיו כשהצד השווה שבהם שאין כל תועלת בכך. דומה היה עליו כי המלחמה הגדולה שהוא מנהל נגד החסידות נוחלת הצלחה מרובה. עמלו הרב נשא פרי ומלאה הארץ דעה את השם, המונים משתתפים בשיעורים וקול התורה נשמע ברמה בחוצות העיר.

ויהי היום ונודע לרבי יוסף שאול כי אחד המיוחד מצדיקי החסידות, הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ, עושה את דרכו לעיר וכי יש בדעתו לחון את פני העיר לקראת שבת ואף להשאר בה לשבת קודש ולימים

שאחריה. רבי יוסף שאול אפילו לא בירר היכן הצדיק מתכנן להתפלל ולערוך את שולחנותיו, מתוך שבטוח היה כי מרבית יהודי העיר שכבר משתתפים בשיעוריו הקבועים וחלקם הגדול כבר שמע ממנו את דעתו בנושא, לא ילך אל הצדיק. בואו של הצדיק נחשב בעיניו איפוא לדבר שולי שלא אמור לעורר את תשומת לבו.

בפניא דמעלי שבתא הגיע רבי יוסף שאול אל בית הכנסת המרכזי כהרגלו מדי ערב שבת, ולהפתעתו הוא מגלה כי הוא כמעט האדם היחיד בבית הכנסת. בשבתות כתיקונם כבר היה בית הכנסת מלא באנשים שהיו מתכוונים לתפילה בלימוד התורה, אך הפעם היה בית הכנסת כמעט ריק: שלשה אנשים ישבו בפאתי בית הכנסת, ואף הם היו נראים כמשתוממים על כך שבית הכנסת נותר ריק.

התיישב רבי יוסף שאול על מקומו הקבוע כשהוא אומר לעצמו: בוודאי אירע דבר מה בעיר שאין אני יודע עליו ולכן הציבור מתעכב להגיע. שמא תקלה אירעה בבית המרחץ העירוני, שם היו הכל מגיעים להתכונן לשבת, ובגין כך עדיין לא הגיעו. בוודאי, הרגיע רבי יוסף שאול את עצמו, אין זה אלא עיכוב זמני ועוד כמה דקות נראה את כל בני העיר מגיעים אל בית הכנסת.

כשנטו צללי ערב ובית הכנסת נותר בשממונו, יצא רבי יוסף שאול לרחוב העיר לקבץ אנשים שיבואו אל בית הכנסת כדי להשלים מנין, אלא שהרחוב היה שומם ואנשים כמעט ולא נראו, ואך בקושי ובעמל רב עלה בידו לכוון מניין מצומצם לתפילת ליל שבת. ואמנם, מיד כשהסתיימה התפילה יצא לברר להיכן נעלם הציבור, ועד מהרה נודע לו הדבר מאחד ממכריו שסיפר לו כי הנה הוא שב עתה מהתפילה אצל הרה"ק מקרמניץ, שם השתתפו עם רב מבני הקהילה, וכי עתיד הוא תיכף ומיד לחזור אל עריכת השולחן הטהור אותו עתיד הרבי לערוך בעוד שעה קלה.

אחוז מחשבות הלך רבי יוסף שאול אל ביתו לאכול סעודת שבת. מהרהר היה כיצד אירע כדבר הזה, לאחר שהשקיע כה רבות בביסוס שיעורי התורה ובהסברה רבת אנפין,

בגאווה גדולה, רוח סערה נעשית ומתרוממים הגלים שלו להחזיק עצמו גבוה מכולם.

אנשים אלו החושבים כי מי ידמה להם ומי ישווה להם, דומה עליהם כי 'עלו שמים', אך האמת היא כי 'רדו תהומות', והם 'יחוגו וינועו כשיכור וכל חכמתם תתבלע', וכמו שאמרו (תענית ז): תניא, היה רבי בנאה אומר: כל העוסק בתורה לשמה תורתו נעשית לו סם חיים, שנאמר עץ חיים היא למחזיקים בה, ואומר רפאות תהי לשרך, ואומר כי מצאי מצא חיים. וכל העוסק בתורה שלא לשמה נעשית לו סם המוות.

סיים רבה של למברג את סיפורו באזני רבי אהרן ואמר: באותם רגעים, בדיבורי הקדושים צחצח את נשתי וניקר ממני את כל גידי ההתנגדות לתורת החסידות, עד שנהייתי כבריה חדשה. מני אז והלאה, סיים הגאון את דבריו ואמר: לא רק שלא דברתי סרה בחסידות ח"ו אלא שגם לא נתתי לאחרים לדבר רע על הצדיקים ועל החסידים, ודורש הייתי את טובתם כל הימים.

על הפסוק (ויקרא ו ב - ג): **צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו. ולבש הכהן מדו בד ומכנסיו בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח ושמו אצל המזבח**, פירש הרה"ק רבי שכנא צבי מנעמירוב, מבני היכלא של רבותינו הבעל שם טוב והמגיד ממעזריטש זיע"א בספרו 'הרי בשמים': 'זאת' הוא לשון מיעוט. 'העולה' הוא האדם המתגאה בתורתו ומתנשא על ידי מה שלמד, 'שעל צד הרוב' - הגאווה מצויה בלומדי תורה לומר 'אני ואפסי עוד'. 'זאת תורת העולה' - אדם כזה מובטח לו שתורתו תהא מתמעטת והולכת. ותורה של אדם כזה צריכה תיקון גדול - 'היא העולה על מוקדה על המזבח' - שצריכה היא להיכנס באש של מעלה, 'עד הבוקר' - עד שיובדלו סיגיה והיא תשאר נקיה ברורה וזכה כדוגמת אור הבוקר. 'ואש המזבח תוקד בו' - בתורה לבד, ללא כל הסיגים. 'לבש הכהן מדו בד...' והרים את הדשן - אדם כזה יש לו גם תיקון על ידי כוח הצדיק. 'שהצדיק יכול לתקן את המתגאה ודומיו בחיים חיותו, כמו שהמזבח של מעלה מתקן לאחר מות האדם, יכול הצדיק לתקן אותו בעודו בחיים.

ההמונים עד שהגיע אל הרבי שעמד מעוטף בטליתו הגדולה ושורר בנעימות 'נשמת כל חי'. כמעט ורבי יוסף שאול הוקסם בעצמו מהנגינה, אולם הוא לא הרשה לעצמו להתפתות: זהו קולו של כינור! בוודאי הרבי מחביא כינור מתחת לטליתו הגדולה, והקהל הרב שמאזין לתפילתו משוכנע כי זהו עניין פלא וגבוה מחמת דבקותו בקב"ה. מרגע לרגע כעסו של רבי יוסף שאול עלה: כביכול דבקים החסידים ורבים בשבת קודש, בעוד שיש כאן חילול שבת של ממש, כשהרבי מנגן בכינור מתחת לטלית...

התקדם רבי יוסף שאול אל הרבי והציץ אל מתחת לטלית, אלא שכינור הוא לא ראה שם. הוא ראה את הרבי מחזיק בסידור האריז"ל והוא דבוק כולו בעולמות העליונים. מזיו אורו של הרבי וצורתו הקדושה נפל רבי יוסף שאול מתעלף על הרצפה ואף לא הרגיש כיצד נושאים אותו החוצה, אל החצר, שם הזליפו עליו מים צוננים בנסיון לעוררו מעלפונו. רק לאחר זמן רב התאושש והלך לביתו לסעוד סעודת שבת, אלא שסעודה זו נעשתה במהירות, מאחר וביקש לחזור בהקדם אל בית מדרשו של הרבי. דמות דיוקנו הנוראה של הרבי עמדה לנגד עיניו, מטילה עליו אימה ופחד, יראת הכבוד ויראת הרוממות.

היה זה בזמן סעודה שלישית. בית המדרש כולו היה נתון בחשיכה, והרה"ק מקרמניץ פתח ואמר דברי תורה. רבי יוסף שאול עמד בחוץ, וכשהרבי סיים הוא פתח את הדלת בחשאי וביקש להיבלע בחשיכה בין ההמון הרב. לפתע הושלך הס בקהל, והרבי פתח שוב ואמר דברי תורה שירדו חדרי בטן:

דוד המלך ע"ה אומר בספר תהלים (קז כ"ז): **ו'ורדי הים ב'אניות עשי מלאכה במים רבים. המה ראו מעשי ה' ונפלאותיו בקצולה. ויאמר ויעמד רוח סערה ותרום גליו. יעלו שמים ירדו תהומות נפשם בקעה תתמוגג. יחוגו וינועו פשכור וכל חכמתם תתבלע**.

'ורדי הים באניות' הרי זה רמז על אותם האנשים, למדנים ותלמידי חכמים, היורדים לים החכמה באניות, עם ה'אני' שלהם! שהמה חושבים בלבם 'אני ואפסי עוד', כי כוחם וגבורתם עשה להם את החיל הזה. אנשים אלו אכן 'המה ראו מעשי השם' - יכולים הם לראות את מעשי השי"ת מחמת התעסקותם ועמקותם בלימוד התורה, אולם 'ויאמר' - כשהוא אומר איזה חידוש תורה משלו, 'זיעמד רוח סערה ותרום גליו' - הוא מרים ומעמיד את עצמו בקומה זקופה

ברגע האמת, כשאחד מצדיקי החסידות מגיע אל העיר, הציבור כולו נוטש את בית הכנסת והולך להתפלל אצל הרבי מקרמניץ.

לאחר לבטים רבים הגיע רבי יוסף שאול למסקנה כי בוודאי הציבור אינו מבקש אלא לתהות על קנקנו של הרבי החדש שאותו אינם מכירים. חפצים הם להכירו, ואחרי שכבר השתתפו אצלו פעם אחת בתפילה, בוודאי יבינו את הטעות שעשו ויחזרו כולם אל בית הכנסת. וכך מתוך מחשבה זו הגיע למחרת לתפילת שחרית בצפרא דשבתא, כשהוא מבקש להאמין כי בית הכנסת יהיה מלא באנשים. אלא שהמציאות הייתה אחרת: הפעם היה בית הכנסת ריק לחלוטין. אפילו אותם מתי מספר שהיו אמש בבית הכנסת המרכזי הלכו בבוקר לבית מדרשו של הרה"ק מקרמניץ.

הפעם מלאכת התקנת המניין הייתה קשה וסבוכה יותר. כל אלו שרבי יוסף שאול פנה אליהם בבקשה ובתחנונים כי יבואו להשלים מניין סירבו. רובם ככולם יעצו לו, כששמעו שהוא הראשון מבין עשרת אנשי המניין שמצויים בבית הכנסת, כי מוטב יעשה אילו יבוא גם הוא להתפלל אצל הרה"ק מקרמניץ. כמובן שהוא לא ניא את אל הדבר בשום אופן, ורק לאחר שעה ארוכה של תחנונים עלה בידו לקבץ מניין מצומצם לתפילת שחרית ומוסף.

לאחר התפילה הרגיש רבי יוסף שאול כי רגליו נושאות אותו אל בית מדרשו של הצדיק האורת. מוכרח הוא לדעת מה זה ועל מה זה שכל בני העיר זנחו את בית הכנסת ועברו להתפלל אצל רבי זה. הלא דבר הוא שכל מסכת ההסברה העניפה שלו לא הועילה מאומה. עם כניסתו לבית המדרש היה נדמה לרבי יוסף שאול כי שומע הוא קולו של כינור נפלא שהפורט עליו מפליא להשמייע נעימות מרגשות ומרטיטות לב. הוא הביט לכאן ולכאן וראה המוני אנשים עומדים בצפיפות גדולה ומתפללים בהתרגשות מרובה ובהתלהבות גדולה, כשמעל קולות כולם נשמע קולו הזך והמתוק של הצדיק מקרמניץ.

ידוע כי הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זיע"א הגיד על הרה"ק מקרמניץ כי נשמתו הקדושה חצובה היא מהיכל הנגינה ובניגוניו הקדושים היה מושך ומקרב את לב ישראל לאבינו שבשמים. גם באותה תפילה השמייע הרה"ק מקרמניץ קול ערב ומתוק מאוד שהמיס את לבבות השומעים. רבי יוסף שאול פילס לעצמו דרך בין

מלון ירוזן וזוזשום נלזאם מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הֵרָא חֻזְרָא

חֻזְרָא דְאֹרִייתָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

הבטל לצדיק מתקדש בקדושתו

מלהיות צדיק בעצמו, ואין כאן ויתור כלל. מעלת הדור כשמתבטלים אל הצדיק ידועים הם דברי התוספות במסכת עירובין (יג:) על מה שאמרו חז"ל 'נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא', שזה דווקא בסתם אדם, אך צדיק אשריו ואשרי דורו. הקשה **בשפתי צדיק** (ליקוטים ד) אם אשרי דורם של הצדיקים, אם כן באיזה דור נאמר 'נוח לו לאדם שלא נברא', הרי בכל דור יש צדיקים שאשריהם ואשרי דורם, כמאמר חז"ל (יומא לח:): 'ראה הקב"ה שצדיקים מועטין עמד ושתלן בכל דור', ואין לך דור כשארין בו כאברהם, כיצחק וכיעקב' (ליקוט שמואל א' ז).

אלא מבאר, אשרי דורו נאמר רק כאשר מתבטלים הם לצדיק שבדור, כמו שאמרו באבות (פ"א מ"ד) 'זהו מתאבק בעפר רגליהם', שמורה על ההתבטלות שצריכה להיות כלפי הצדיק עד שיתאבק בעפר רגליו. ונביאו בלשונו הקדוש: מזה ראה גדולה לדרכי המתאבקים בעפר רגלי צדיקים, כאשר שמעתי מפה קדוש זקיני מו"ר ז"ל **[החידושי הרי"מ ע"ה]** על ענין זה 'חיבור לטהור טהור', וצריך אדם לבטל עצמו וחיותו לצדיק אמיתי.

וכך דרשו מעל ספר הרה"ק בעל תפארת שלמה ע"ה (ד"ה כל זכר) בדברי התורה הקדושה בפרשתנו: **כל זכר בבני אהרן יאכלנה וגו' כל אשר יגע בהם יקדש**. ופירש רש"י להיות כמוהו כו'. הנראה לי בזה, שהתורה מרמזת בזה גודל מעלת דיבוק חכמים וצדיקי הדור, כל המסתופף בצילם ומתאבק בעפר רגליהם, אף כי הוא אינו במדריגה הנכונה עם כל זה אם הוא מחובר לטהור יש לו תקומה להיות לו עליה ע"י הצדיק כי 'כל המחובר לטהור טהור'. כמו ששינינו במשנה במסכת זבחים פרק ט' (פה:): 'הקרנים והטלפים כל זמן שהם מחוברים יעלו, פירשו לא יעלו', רמז על הנ"ל אם הוא מחובר לצדיק יעלו עמו אף שהוא בשפל המדריגה. וזה המרומז בפסוק **כל זכר בבני אהרן** בחינת זכר ומשפיע הוא הכהן בחינת החסד כו'. **כל אשר יגע בהם יקדש** להיות כמוהו להעלות אותו עם עבודתו.

מפרשיסחא ע"ה (הובא ברמתיים צופים פ"ג אות לד), שהיה אומר 'כל המחובר לטהור טהור' וכו' ושאלו וכי הקב"ה וותרן. ומה סברא היא זו, שבדבר קל יהיה לו מדרגת הצדיק אשר לא נהנה מהעולם הזה. והשיב לו, שעבודה גדולה מאוד להיות דבק לצדיק האמיתי, ויותר קשה

כל אֲשֶׁר יִגַע בָּהֶם יִקְדָּשׁ (ו יא). מרגלא בפיהם של צדיקים המשנה בכלים (פי"ב מ"ב) 'כל המחובר לטהור טהור', שכך הוא בכל אדם מישראל, כיון שמחבר עצמו לטהור הוא הצדיק נעשה כמוהו טהור. שאל **הרבי שמחה בונם מפרשיסחא ע"ה** את רבו היהודי הקדוש

מִילְתָא דְפְלִיאָה

לימוד התורה בכל מקום - מראה את הדרך שילך בה האדם

זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים (ז לז). דרשו בגמרא (מנחות קי.): מאי דכתיב 'זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם'. כל העוסק בתורה, כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם. עוד אמרו שם: אמר רבי יצחק, מאי דכתיב (לעיל ו יח) 'זאת תורת החטאת' ו'זאת תורת האשם' (לעיל פסוק א). כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם.

בביאור הפסוק הקשה הרה"ק מהרי"ד **מבעלזא ע"ה**, מדוע הקדים לומר עולה לפני חטאת, הרי בכל מקום קודמת חטאת לעולה כמו שאמרו חז"ל (זבחים ז): שהחטאת היא בבחינת הפרקליט המרצה תחילה, ואחריה נכנס העולה הדומה לדורון.

אולם, מתרץ המהרי"ד ע"ה, מדרשת הגמרא רואים אנו שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה וכל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, אם כן מן הסתם יבוא אדם וילמד זכות על עצמו לומר שאינו חייב כי אם עולה הבאה לכפר על מצוות עשה, ואילו חטאת הבאה על חטא אינו צריך להביא, שכך הרי אמרו במשנה (נגעים פ"ב מ"ה) 'כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו', שאדם קרוב אצל עצמו ואינו יכול להסתכל בבירור על מעשיו כי לבטח יטה זאת לטובה, ולכן מסתבר שלא יפנה ללימוד תורת החטאת אלא רק לתורת העולה, אם כן מה יעשה הלא ויתכפר בעוד שאינו חש בכך כי חייב הוא קרבן חטאת.

לכן אמרה תורה בראש דבריה 'זאת התורה לעולה', כלומר אל לנו לחשוש שבתחילת לימוד תורת הקרבנות יעסוק בתורת עולה עוד קודם שיעסוק בקרבן חטאת. כי מאחר שעוסק בתורה תודיעהו התורה על חטאיו כמו שאמרו (זוהר ויקרא כג:): 'אורייתא קא מודעא ליה חוביה', כי בכל מקום שיעסוק בתורה יאירו עיניו לראות על מה יש לו לשוב בתשובה, וברגע שיעסוק בתורה שוב אין לנו חשש שלא יעסוק בתורת החטאת, כי כבר תודיע לו התורה לשוב ממעשיו ולהביא קרבן חטאת. לפיכך דווקא בפסוק זה שממנו נלמד עסק התורה, הקדימה התורה עולה לחטאת, שבלמוד התורה בכל מקום שרק יהיה יבוא ממנו לשוב בתשובה. אך בשאר המקומות שאינו מדבר על העסק בתורת הקרבנות אלא על הקרבנות בפועל, שם אכן חטאת קודמת לעולה.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

גדול מצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה'

ע"ה, אך ישנם מצוות שנקראות 'חוק' שטעמם לא ידוע כלל ועיקר ואת סודם האמיתי יודע רק השי"ת בכבודו ובעצמו ועל האדם לקיימם בפשיטות רק משום שצויה השי"ת לעשותם.

ממילא כשאדם מקיים מצווה עפ"י מה שמבין בשכלו את כוונת המצווה פעמים שאינו מייחד את מעשהו כראוי בשורש הדבר, כיון שמה שמבין בשכלו הוא כאין וכאפס לעומת הטעם העיקרי של המצווה בשורשה העליון, אך כשאדם עושה מצווה בדחילו ורחימו ואומר 'אשר קדשנו במצוותיו וציונו' ומכוון שעושה המצווה לשם יחוד קב"ה ושכינתיה עפ"י הטעם הסודי הגלוי רק ליחידו של עולם, הרי הוא מתקן את הדבר בשורשו העליון עד למקום הגבוה ביותר, וזהו הפירוש 'גדול המצווה ועושה' היינו מי שעושה המצווה מחמת הציווי האלוקי ולא רק כפי שמבין בשכלו.

בזה יובנו דברי חז"ל (קידושין לא.) 'גדול מצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה', שכיון שאדם עושה מצווה מחמת ציווי השי"ת ממילא יש בו דין שליחות וכשעושה המצווה הרי זה כאילו עשה השי"ת בכבודו ובעצמו. [בתוספות (ד"ה גדול) ביארו טעם הדבר מדוע גדול המצווה ועושה, משום שמי שמצווה ועושה עדיף לפי שדואג ומצטער יותר פן יעבור ממי שאין מצווה שיש לו פת בסלו שאם ירצה יניח].

הרחיב על כך האדמו"ר הישועות משה מויז'ניץ זלה"ה [יומא דהלילא כ' אדר] וביאר שהנה בענין כוונת המצוות מצאנו חלוקות רבות, ישנם מצוות שטעמם ידוע לכל וכל אדם המקיימם יוכל לכוון אל פנימיותם, וישנם מצוות שטעמם עפ"י סוד הגלוי רק לבעלי תורת הנסתר כרשב"י וחבריו, יותר מכך בתוה"ק מצינו לדוגמא את מצות פרה אדומה שטעמה נגלה רק למשה רבנו

ידוע מה שכתבו בספה"ק שבכל מעשה מצווה שעושה האדם בעולם הזה התחתון הוא משדד מערכות עליונות, ופועל בעולם העליון תיקונים נשגבים שבהם תלוי קיום העולם וכל המשכת השפע היורד לבניו חביביו של השי"ת. ולכאורה תמוה כיצד אדם בעוה"ז שהוא יצור כ"כ קטן ואפסי יוכל במעשיו לפעול בעולמות עליונים, מה שאין בכוחם של מלאכים ושרפי מעלה לפעול ולשדד מערכות במעשיהם.

ישוב מעמיק הובא לתמיה זו בספר הקדוש שם משמואל (בא תרע"ו) בשם אביו האבני נזר זלה"ה שהסביר שכיון שהאדם הוא שליח מהשי"ת לקיים מצוותיו, ושליח הרי לעולם יש בו כח המשלח ושלוחו של אדם כמותו, לכן כל המצוות שאדם עושה בשליחות השי"ת נחשב שהקב"ה עצמו הוא העושה, ולכן אין לתמוה כיצד מעשי המצוות פועלים בעולמות עליונים.

קרבת פסח כדין קרבן תודה - על הד' שצריכים להודות

לו מזכויותיו].

על ידי השבח וההלל זוכים לישועה קודם הבקשה

על ידי שמשבחים ומהללים לפני ה' יתברך זוכים להיוושע גם קודם שמבקשים, כי בשעה שהאדם מבקש צרכיו בפיו עלולים המקטרגים להתעורר ולהזכיר עוונותיו ולעכב את תפילתו שלא תתקבל, ועל כן הדרך הרצויה היא, לשבח ולהלל לפניו יתברך באותו ענין שהוא נצרך בו לישועה, והקב"ה שהוא בוחן לבבות מבין כוונתו וימלא את רצונו.

ובזה יבואר הכתוב (תהלים יח ד) 'מהולל אקרא ה' ומאויבי אוושע', שקריאתו אל ה' תהיה בדרך הלל ושבח ועל ידי יוכל להיוושע מכל אויביו. וזהו גם פירוש הכתוב (שם ק"ח כא) אודך כי עניתני ותהי לי לישועה, 'עניתני לשון עניות, ואני אודה לה' בעודי בעניי, ועל ידי יהיה לי לישועה כי יתעוררו רחמי עלי בלי שישגיחו בכך המקטרגים.

הלילות' הם הלילות שאנו אוכלים בהם קרבן תודה, ומביאים עמו שלשים מצות ועשרה לחמי חמץ, ואילו בלילה הזה אנו אוכלים קרבן פסח, שהוא כעין קרבן תודה להודות לה' על יציאת מצרים, ואין אוכלים עמו אלא מצה בלבד].

על ידי הודאה על הנס אין מנכים מזכויותיו

יש להבין בדברי הגמרא, מהו הלשון 'צריכים להודות' ולמה לא אמרו 'חייבים להודות'. ואפשר לפרש שהלשון 'צריכים' פירושו שההודאה על הנס היא צורך לאדם ואינה רק חיוב בעלמא, כי כל מי שעושים לו נס מנכים לו מזכויותיו, אמנם על ידי שמודה לה' על ניסיו עמו הרי הוא פורע חובו לשמים, ועל ידי כן לא ינכו מזכויותיו, וזהו הצורך שיש לאדם בהודאה על הניסים שעל ידי כן מרוויח את זכויותיו [כן פירש בשמע יעקב למהרי"י אלגאזי (בשלח ד"ה וזאת) בשם הראשונים. והוסיף לבאר שם שההודאה היא כתשלומין על הנס, ועל ידי שמשלם חובו אין מנכים

אם על תודה וקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצות בלילה בשמן וגו' (ז, יב).

אמרו חז"ל (ברכות נד:): 'ארבעה צריכין להודות, יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא'.

בשעה שיצאו בני ישראל ממצרים זכו לכל ארבע הבחינות - יצאו ממצרים כבית האסורים שהיו חבושים בה, ובקריעת ים סוף עשה להם השם יתברך נס וירדו לים, וכן היו הולכי מדבריות, ובשעת גמר יציאת מצרים ותכליתה דהיינו בקבלת התורה נתרפאו מכל המומין שהיו בהם כמו שדרשו חז"ל על הפסוק 'כולך יפה רעיתי ומום אין בך' (שיה"ש ד ז), ולפיכך מביאים קרבן פסח אחר יציאת מצרים בשיר תודה וזמרה כדין ההודאה שאנו חייבים להודות על כל הניסים הללו.

[ובדרשות חתם סופר (שבת הגדול תקפ"ח ד"ה שבכל) ביאר בשם האברבנאל מה ששואלים, 'שבכל

אברהם אבינו ע"ה מתפלל על עם ישראל עד היום הזה

כיס בדבר מועט שכזה. ועוד קשה, הלוא כל המצוות צריכים זירוז כמאמר חז"ל (ע"ז כ:): נקיות מביאה לידי זריזות. אלא ברור הוא שאין הכוונה 'חסרון כיס' כפשוטו חסרון ממון.

אלא פירוש 'חסרון כיס' היינו חסרון הלב התלוי בכיס, כלומר, בדורות שחסר בהם את הלב, ועל דורות אלו אמר רבי שמעון 'ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס', שגם בדורות נמוכים יראו הצדיקים שבדור הנקראים בשם כהן העובד את העבודה, שישפיעו להם על ידי עבודה תמה שבהם שיוכלו אף הם לעבוד את השם יתברך ולקיים המצוות. ומקודם היו דורות שלא היו צריכים לזה כמו דורו של חזקיהו שהיו כולם צדיקים, לכן הזהיר 'אמר רבי שמעון צריך לזרז במקום שיש חסרון כיס', ואחר כך ישפיע אף לדורות העתידיים להיות אחריהם כנ"ל, ממש כפירוש הראשון שהביא רש"י 'מיד ולדורות'. שיש כאן שתי עבודות, האחת לדור זה שיש בו חסרון כיס להשפיע על כולם קדושה וברכה, ומלבד העבודה לדור זה עדיין יש לעשות בעבור הדורות הבאים.

אברהם אבינו קיים כל המצוות כחיבור עם כל דורות הבאים

על פי דברי קדשו יובן מה שכתוב אצל אברהם אבינו ע"ה (בראשית יח יט) 'כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, למען הביא ה' על אברהם את אשר דיבר עליו', שכל הכח שלו שאני אוהב אותו הוא בזכות 'אשר יצוה' - מלשון צוותא וחיבור, 'את בניו ואת ביתו אחריו', שמכוון בעשיית כל מצוה לייחד ולחבר עצמו עם כל הדורות הבאים, והשריש והטמיע בהם את המסירות נפש שלו בשביל עשיית המצוות, וכמו שפירש הרה"ק יצחק מווארקא ע"ה (ראה תולדות אדם שם) מה שמבקשים 'מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יעננו', שהוא הראשון שקידש שמו יתברך כשמסר נפשו בכבשן האש, ובכך כבש הדרך לעבודה זאת אף לדורות העתידיים שיוכלו אף הם לעשות כמותו ולמסור את נפשם להשם יתברך, ונמצא שכוח זה נצמח ממנו, ומשכך דין הוא שאף הוא יקבל מכך תועלת להצלת בניו.

ובחינת 'הוה' הוא לדור שעומד בו הצדיק עכשיו, שזכותו תעמוד לדורו שיוכלו גם הם לקיים זאת המצוה באמת לאמיתה, וכן שיושיעם הצדיק המקיים המצוה הן בתועלת הגוף והן בתועלת הנשמה. ובחינת 'יהיה' היינו לדורות העתידיים להיות אחר כך.

ביאור 'אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות'

ובזה ביאר הכתוב שלפנינו: **צו את אהרן ואת בניו לאמר**, ופירש רש"י 'אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות'. ויש לדקדק, איך שייך במצוה זו של הקרבת קרבן עולה 'מיד ולדורות', והלוא עתיד קרבן עולה להתבטל. אך הרמז בפסוק ובפירוש רש"י, שהשם יתברך ציוה לאהרן ולבניו ולכל הצדיקים הבאים אחריו שיזוהו בעשיית המצוות לקיימם באופן כזה שימשיכו מהם כוחות וזכויות לכל הדורות.

ועל כן נאמר בתורה הקדושה 'צו' שהוא לשון הוה ולא נאמר 'תצוה' שהוא לשון עתיד, לרמז כי דבר ההוה תמיד נכלל בו עבר ועתיד מאחר והוא תמידי. וכך הוא כוונת רש"י באמרו 'מיד ולדורות', מתחילה מורה תיבת 'מיד' שיעשה המצוה ויפעל טובה לדור שעומד בו עכשיו, ואחר כך יעשה אותם באופן שיזכו אף הדורות העתידיים. ועל מה נאמר ציווי זה, ממשיך הכתוב ומפרט **זאת תורת העולה**, דהיינו העולה למעלה, שכל המצוות נקראים עולה על שם שעולים למעלה, ו'תורת העולה' היא, שתהיה כולה כליל לה' בלא שום פנייה לטובת עצמו כלל, וכדכתיב (תהלים מ ט) 'לעשות רצונך אלקי חפצתי' דהיינו רק לעשות רצונך בלא שום פנייה אחרת.

ביאור 'ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס'

בדרך זו מבאר את שמביא רש"י בפירושו השני בשם רבי שמעון 'ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס', שאף בזה יש להבין, לשם מה נצרך לצוות לאהרן הכהן לזרז בגלל חסרון

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה וגו' (ו ב). וברש"י: אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות. אמר ר' שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס. נקדים לבאר הנאמר באברהם אבינו ע"ה (בראשית יח כב) 'ואברהם עודנו עומד לפני ה'.' יש לומר שבא לרמז על כוחו של אברהם אבינו ע"ה שעודנו עומד לפני השם יתברך עד היום הזה, ואין עמידה אלא לשון תפילה, כלומר שהוא עומד ומתפלל עלינו ועל כל עם ישראל שיהיה לנו קיום בגלות בין האומות, וכך תירגם אונקלוס שם 'ואברהם עד כען משמש בצלו קדם ה'.'

קיום מצוות באופן שיישאר מהם ברכה לדורות אחריו

ענין זה מבואר על פי הידוע שאופן עשיית מצוות ה' שונה בין אנשים, עד כי לפעמים חילוק גדול נמצא ביניהם. יש אדם שעושה מצוה ועל ידה מכריע את כל העולם לכף זכות, ויש שעושה המצוה וממשיך השפעתה לדור אחד או לשני דורות, ויש מי שעושה המצוה וממשיך את השפעתה לאלף דור, ויש מי שעושה מאהבה וממשיך השפעתה לאלפים דורות כמו שאמרו חז"ל (סוטה לא). כפי עשיית המצוה, כך ממשיך כוחה השפעתה וטובתה, ולשבעת הרועים ע"ה היה הכח להמשיך השפעות וטובות מעבודתם עד סוף כל הדורות, ובזכותם יש לנו קיום בין האומות בגלות.

וכתב בספר **תולדות אדם** (בפרשתנו) שנראה מזה, שבעת קיום מצוות השם יתברך צריך כל אדם לזכור שלא יכוין רק על עצמו כי אם לטובת כל העולם, ולא לדורו בלבד כי אם להניח ברכה אחריו מכח המצוות לדורות הבאים אחריו.

ומוסיף ביאור לדבריו, כי נתן השם יתברך המצוות לבני ישראל לעשותם, וציוה לנו לעשות אותם על זה האופן, שיהיה ניכר כח המצווה את המצוה במצוה ויהיה כח הפועל בנפעל, וכמו שהוא יתברך היה הוה ויהיה כמו כן יהיה במצוה כוחו יתברך שמו, דהיינו בחינת 'היה הוה ויהיה' עד העולם, ויגן הזכות של העבודה התמה, שאף הדורות העתידיים להיות אחר כך יוכלו לעבוד עבודה תמה. כדי להושיע אותם מכל המיצרים שלהם, זהו בחינת 'היה'.

דברי יחזקאל
בני יששכר
בת עין
אור לשמים
תפארת שלמה
צדקת הצדיק

אוהב ישראל
עבודת ישראל
מאור ושמש
מנחם ציון
יסוד העבודה
זרע קודש

בעל שם טוב
תולדות יעקב יוסף
נועם אלימלך
קדושת לוי
חיים וחסד
יושר דברי אמת

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי'
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
 לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

☎ להצטרפות חייג עכשיו: 04-8628888 ודהגליזן בדרך אליך

You can now subscribe and get journal delivered to your door.
 Call 718-407-2479 or email otzarpninei@gmail.com